

AUSTRALIJOS LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

Devintieji metai

Registered at G.P.O., Adelaide,
for transmission by post as a periodical

Adelaide, 1956 m. sausio/Jan. 9 d.

Kaina/Price 1/9

Nr. 1 (190)

Į NAUJUOSIUS METUS!

Ir vėl užvertėme vieną istorijos lapą ir atvertėme naują.

Peržengdami Naujųjų Metų slenktį mes linkėjome vieni kitiems sveikatos, sekmės, laimės ir visokių kitokių gėrybių. Platesniu mastu mes linkėjome vieni kitiems nenustoti vilties sulaukti laisvos, nepriklausomos mūsų Tėvynės, į kurią galėtume sugrįžti po dešimtys o gal ir daugiau metų odisejos.

Tautų vadai ta pačia proga linkėjo geros valios visiems, nuo kurių priklausė taikos ir ramybės išlaikymas pasaulyje.

O istorijos ratas tačiau sukasi savais keliais, visai nepriklausydami mūsų linkėjimų ir norų. Lygiai kaip ir atskiro žmogaus sveikata ar pasisekimas visai nepriklauso nuo kieno nors linkėjimų.

Praejusiais metais atžymėtinas vienas, gal bent laikinai pats reikšmingiausias, įvykis tarptautiniuose santykiuose — tai vadinamosios "Ženevos dvasios" horizonte pasirodymas po keturių didžiųjų konferencijų Ženevoje. Ta "dvasia" buvo daugelį užkerėjusi. O ji, kaip "dvasia" ir pridera, buvo labai neapčiuopiama, nes ir jos atsiradimas neturėjo jokio realaus pagrindo, o tik bolševikų šypseną. Tie, kurie abejojo jos realumu, nesuklydo.

Jau po kelių mėnesių, susirinkus toje pačioje Ženevon didiesiems užsienio reikalų ministeriams aptarti konkrečias priemones dėl tautų bendradarbiavimo, "dvasia" pranyko kaip mirazas parodžius bolševikams rūstų veidą. Neliko šypsenos, neliko "Ženevos dvasios".

Pavergtųjų tautų pastangos skirti Ženevoje pavergtųjų išlaisvinimo reikalų naujo niekais.

Sugrįžus visoms taikos viltims. Sovietų Rusija vėl paskelbė "šaltąjį karą". Peržengiant per Naujųjų Metų slenktį tenka atžymėti šio "šaltojo karo" stiprėjimą. JAV-bės ir kitos Vakarų tautos susirūpino galimu netikėtu Sovietų Sąjungos puolimu ir intensyviai ruošiasi tokį puolimą atremti visomis moderniosiomis technikos priemonėmis. Kur link eis tolimesnė įvykių raida nieko negalima numatyti, tačiau iš Sovietų vadų agresingų kalbų tenka daryti išvadą, kad bent kuriam laikui gali būti santykių tarp Vakarų ir Rytų paastrėjimas.

Mūsų Tėvynės laisvės valanda dar neatėjo. Ar ji ateis šiais metais — sunku spėlioti, nes tai priklauso nuo didžiųjų tautų santykių, o jų, santykių, išsivystymas gali būti labai netikėtas.

Mūsų bendruomenėje, be eilės džiugių faktų, tenka atžymėti ir liūdną. Skaldymasis eina toliau, tuo silpnindamas mūsų pastangas kovoje už Lietuvos laisvę. Daugelis mūsų vadovaujančių asmenų niekaip nesugeba pastatyti tautos reikalų aukščiau už savos partijos ar grupės interesus. Tai liūdna, bet taip yra. Naujieji metai kažin ar atneš visų jėgų sujungimą bendram, dideliam uždaviniui. O linkėtina, kad taip įvyktų.

Tačiau niekada ir jokiose aplinkybėse neturime nustoti vilties ir niekada neturime mesti kovos už brangiausius mūsų visiemis idealus — už išlikimą lietuviais ir už Lietuvos laisvę. Reikia atsimentinti, kad kova visada yra kieta, reikalauja didelio pasiaukojimo ir ištvermės. Silpnieji kovoje atkrita, tai dar geriau. Užtat likusieji, nepalūžę dvasia, turi dvigubai daugiau dirbti, nebudami jokių sunkumų, jokių kančių.

Tvirtas visada laimi, todėl būkime tik tokiais.

Visiems mūsų gerb. Skaitytojams ir Būviams, sveikinusiems mus šv. Kalėdų ir Naujųjų Metų proga, nuoširdžiai dėkojame.
Australijos Lietuvis
Redakcija-Administracija

SLAPTI NATO POSĖDŽIAI

Gruodžio viduryje 15 užsienio reikalų ministerių, kurie atstovavo savo tautas, pasirašiusias Šiaurės Atlanto Tautų Organizacijos paktą, slaptame posėdyje svarstė priemones, kurių reikia imtis ryšy su Sovietų Rusijos paskelbtu nauju "šaltuoju karu".

Spaudos pranešimais, buvę svarstomi šie klausimai:

* kas gali atsitikti, nepavykus keturių užsienio reikalų ministerių konferencijai Ženevoje praėjusį spalio mėnesį;

* kokių priemonių turėtų imtis Vakarai, kad užkirstų kelią Sovietų Rusijos brovimuisi į arabų pasaulį;

* kokių priemonių reikia imtis prieš Sovietų Rusijos pastangas pakirsti Vakarų įtaką Indijoje bei Burmoje.

Be kitų sprendimų, Taryba taip pat nutarė sustiprinti oro gynybą prieš netikėtą Sovietų Rusijos puolimą. Pagal naują planą, oro gynyba sugrupuota į keturias zonas:

1-oji zona dengia Norvegiją ir Daniją.

2-oji centrinė zona dengia Prancūziją, Vakarų Vokietiją, Belgiją, Olandiją ir Luksemburgą.

JAV-bės skubina aviacijos paruošimą gynybai

JAV-bių Oro Pajėgų sekretorius pareiškė, kad JAV-bės skubinančios paruošti savo aviaciją galimam greitiam, bet viską naikinančiam atominiam karui. Iki 1957 metų vidurio bus paruoštos 137 aviacijos eskadros. Toliau jis nurodė, kad prie dabartinės karo technikos viskas turi būti paruošta netikėtam karui, nes jam prasidėjus jau nebūs laiko ruošis. Jo nuomone naujasis karas tęsis neilgiau kaip 2 savaites ir todėl lėktuvai ir vairuojamieji sviediniai turi būti parengties stovyje.

* JAV-bių laivyno sekretorius pareiškė, kad Sovietų Rusija didina savo karo laivyną Tolimuosiuose Rytuose, ypač Vladivostoko bazėje. Tačiau jis pažymėjo, kad Amerikos laivynas pasirodęs duoti sovietams tinkamą smūgį, jeigu būtų reikalinga.

Į Jungtines Tautas priimta 16 naujų narių

Sovietų Rusijos atstovas, vetavęs visų nekomunistinių valstybių priėmimą į Jungtines Tautas, matomai, gavęs iš Maskvos nurodymus, pakeitė savo laikyseną ir nutarė balsuoti už 16 tautų priėmimą, o vetavo tik vieną Japoniją. Šituo veto Sovietų Rusija atsilygino už nacionalinės Kinijos pasiūlymą priimti Išorinę Mongoliją į Jungtines Tautas.

Iš priimtųjų 16-kos narių 4 yra komunistinės ir 12 nekomunistinių tautų.

Malajuose karas eina toliau

Malajų vyriausybės paskelbta amnestija visiems raudoniesiems partizanams, kurie padės ginklų, neturėjo jokio pasisekimo. Pasiūdavę vos keli desėtkai partizanų. Pagaliau vyriausybė bandė vesti derybas su komunistų vadais. Tačiau ir šios derybos nuėjo niekais, nes komunistai nesutiko priimti vyriausybės sąlygų. Komunistų vadai vėl nukeliavo į džungles, ir karas prasidėjo. Operacijose prieš raudonuosius aktyviai dalyvauja ir Australijos batalionas.

VILNIETIŲ ADVOKATŲ

Stasi Čibirą

ir

P-lę Dalią Pyragiūtę

sukūrusius šeimos židinį, linkime laimingo gyvenimo ir gausios šeimos Vilniaus Krašto kovotojais
P. O. Lukošūnai

3-čioji pietinė zona dengia Viduržemio jūros sritį į pietus nuo Šiaurės Afrikos,

4-oji britų zona dengia Angliją, Škotiją, Welsą ir šiaurinę Irlandiją.

Konferencijos metu JAV-bių valstybės sekretorius Mr. Dulles pareiškė, kad Sovietų Rusija atsiskakė "Ženevos dvasios" ir vėl paskelbė šaltąjį karą.

Ta proga NATO atstovas pareiškė, kad Taryba, išklausiusi slaptosios tarybos pranešimą, konstatavo, jog pavojus iš Sovietų Rusijos šiuo metu yra didesnis negu bent kada yra buvęs ir nėra jokių davinių, kad Sovietų Rusija mažintų savo karinį pajėgumą, kaip ji viešai stengiasi propaguoti.

Sudanas — nepriklausoma valstybė

Sudano parlamentas ir senatas nelaukiant nubalsavo, kad Sudanas turi būti nepriklausoma suvereninė valstybė.

Sudanas, kuris yra šiaurės Afrikoje ir susisiekia su Egiptu, yra 967.500 kv. mylių ploto su apie 8 mil. gyventojų. 56 metus jis buvo valdomas bendrai anglų ir egiptiečių. 1953 metais buvo pasirašyta sutartis, kad Sudanas turi pats apsispręsti, ar jis nori likti sąjungoje su Egiptu, ar pasiskelbs nepriklausoma valstybe. Ir Sudano parlamentas padarė istorinį ir teisingiausią sprendimą — būti nepriklausoma valstybe.

Anglija ir Egiptas jau pripažino Sudano nepriklausomybę.

Geriau Vakarų kalėjimas negu Rytų laisvė

Pr. m. liepos mėnesį Vakarų Vokietijos saugumo policijos šefas dr. Otto John pabėgo į Rytų Vokietiją ir išdavė eilę paslapčių bolševikams. Matomai, smarkiai nusivylęs bolševikine sistema ar dėl kitų priežasčių, dr. John gruodžio 12 d. vėl perbėgo į Vakarų Berlyną ir prisistatė saugumo policijai. Jis tuoj pat buvo lėktuvu nugabentas į Vakarų Vokietiją, kur bus teisiamas už valstybės paslapčių išdavimą svetimai valstybei.

Šia proga prisimintina, kad prieš kelis metus JAV-bių teismas nuteisė keletą komunistų vadų už priešvalstybinę veiklą įvairiomis kalėjimo bausmėmis. Teisėjas pasiūlė, užuot eįs į kalėjimą, važiuoti į Sovietų Rusiją. Deja, jie taip pat pasirinko "kapitalistinį" kalėjimą užuot važiuot į sovietinį "rojų".

Pertvarkytas Anglijos ministerių kabinetas

Min. pirm. Sir A. Eden paskelbė apie pertvarkymą ministerių kabineto. Pakeitimai palietė, be kitų ministerijų, pačius svarbiausius postus — finansų, užsienio reikalų ir gynybos ministerius. Iki šiol buvęs finansų ministras Mr. Butler savo vietą užleido išiloliniam užs. reik. ministeriui Mr. Harold McMillan, užsienio reikalų ministeriu paskirtas Mr. Selwyn Lloyd, išilolinis gynybos ministras, gi gynybos ministeriu paskirtas Sir Walter Moncton, buvęs iki šiol darbo ministeriu. Bendrai, į naują ministerių kabinetą įėjo 9 nauji asmenys, gi pašalinta 11, daugumoje buvę Churchillio šalininkai.

* Galutiniais daviniais, Australijos parlamente, kuris buvo išrinktas gruodžio 10 dieną, Liberalų-Krašto Partija turės 75 atstovus, Darbo Partija (Evetto) 47, o Antikomunistinė Darbo Partija neturės nė vieno, nors balsų surinko gana daug. Senate Lib.-Krašto Partija 30, Darbo Partija 28 ir Antikomunistinė Darbo Partija 2.

Trumpai

* Darwine (Šiaurės Teritorija) teismas nuteisė du fermerius brolius Chambers po 6 mėnesius kalėjimo ir po 400 svarų už tai, kad žiauriai sumušė juodukus (aboridžinus) kilus ginčui dėl darbo. Judviejų pagelbininkas Booth buvo nubaustas už tai 50 svarų.

Praejo tie laikai, kada juodukus buvo galima laikyti vergų vietoje.

* Vašingtone prasidėjo pasitarimai tarp Australijos ir Sovietų Rusijos atstovų dėl diplomatinio santykių atnaujinimo. Manoma, kad kelių mėnesių bėgyje vėl bus pasikeista diplomatiniais atstovais.

* Praėjusiais metais JAV-bės pagamino beveik 8 milijonus naujų automobilių. Tai rekordinis skaičius. Anglija pr. metais išeksportavo 200.000 automobilių, tai taip pat rekordinis skaičius.

* Pr. metais į Vakarų Vokietiją atbėgo iš Rytų Vokietijos apie 154.000 asmenų arba 50.000 daugiau negu 1954 metais.

* Vakarų Vokietijos importas ir eksportas praėjusiais metais pasiekė rekordinį skaičių — £4.170 milijonų arba 21 proc. daugiau negu 1954 metais.

* JAV-bių kariuomenė pradėjo vartoti vienviečius helikopterus, pavadintus "oro dviračiais". Šis dviratis gali skristi 65 mylių greičiu per valandą nenusileisdamas iki 150 mylių ir pakelia 300 svarų.

* Anglijoje vėžio liga miršta apie ketvirtadalis visų žmonių tarp 45-64 metų amžiaus.

* Pasaulinė naftos produkcija 1955 metais pasiekė 785 milijonus metrinių tonų, t. y. 10 procentų daugiau negu metais prieš tai.

* Žinoma kino artistė Ingrid Bergman po šešių metų pertraukos vėl vaidins amerikiečių filmų bendrovės 20th Century-Fox gaminamoje filmoje "Anastasia" vedamąją rolę.

* Buvęs Sovietų Rusijos ambasadorius Australijoje N. I. Generalov, kuris buvo atšauktas nutraukus su Australija diplomatinis santykius išdavus Petroviui komunistų šnipinėjimo tinklą Australijoje, dabar paskirtas Sovietų Sąjungos atstovu Libijoje.

* Australijos kariuomenės batalionas Penang saloje, prie Malajų, pradėjo akciją prieš komunistų partizanus Malajuose.

* Saare (Europoje) per įvykusius parlamento rinkimus laimėjo provokiškos partijos, kurios siekia susivienyti su Vokietija. Tačiau jos vis dėlto nesurinko reikalingos daugumos, kad galėtų pakeisti konstituciją.

* Gruodžio 20 dieną visose Europos oro susisiekimo stotyse pradėta laisvai pardavinėti bilietus į Sovietų Rusiją. Tai pirmas kartas Rusiją užvaldžius komunistams.

* JAV-bės skiria papildomai 100 mil. dolerių Vidurinių Rytų valstybių kariškiai ir ekonomiškai pagalbai. Iš viso kariškiai ir ūkiškai pagalbai ateinančioms biudžeto metams numatoma skirti apie 4,9 milijardo dolerių.

* Irakas numato pirkti iš Anglijos ginklų už 2 milijonus svarų.

* Alžire, kilus naujai neramumų bangai, per 24 valandas užmušta 52 asmenys.

* Gruodžio mėnesio pabaigoje Australijoje pinigų apyvartoje buvo virš 403 milijonų svarų. Tai rekordinis skaičius. (Žinių tąsa 5 psl.)

Remember

Orlando
IS WINE
AS YOU LIKE IT

MICHAILOVO KOMITETAS PLEČIA SAVO VEIKLĄ

Dabar leidžia savo laikraštuko "Už grįžimą į tėvynę" ir lietuvišką laidą. Geru popierium, žymiai geresniu už įprastinį Sovietų laikraštinių popierių, kuris Sovietų piliečių paprastai vartojamas "machorkai" susisukti, šis komitetas skelbia apie tariamai sunkią nuo bolševikų teroro pasprukusių ir dabar užsienyje gyvenančių lietuvių padėtį, jų vargą ir nepriteklus. Esą, laisvajame pasaulyje viešpatauja toki vargas, kad daugumas emigrantų už dvi "cigaretas" įskundžia savo draugus amerikiečių saugumo policijai... paplitęs lošimas kortomis, prostitucija ir t.t. (kalba dėl vaizdin-gumo palikta "originali").

Paskiausia paties Michailovo vardu su laikraščiais pradėtas siuntinėti jau ir kiekvienam asmeniškai skirtas "kreipimasis", kuriais mėginama sueti ir asmeninius santykius ir teiraujamasi, kodėl "negrįžtama namo". Veiksnių nuomone, kiekvienas mūsų tautietis yra toks sąmoningas, jog nesileis į jokią tos rūšies su bolševikais "sąlytį" gerai žinodamas, kad tai bolševikai nori išnaudoti terori užsienyje ir krašte ir sovietų špionažo reikalams.

"Už sugrįžimą į tėvynę" lietuviškai leidžiamam priede Nr. 11/1955 m. paskelbtas "LTSR teisingumo ministerio" A. Liko pareiškimas, kuriuo aiškinama kad "visi lietuviai, pasitraukusieji iš Lietuvos teritorijos, ir dabar laikomi Lietuvos piliečiais". Vadinasi, Sovietams pasidavę bolševikiniai kvailin-

gai laiko "savo piliečiais" ir tuos žmones, kurie patys savęs sovietiniais piliečiais nebelaiko, arba kurie jau yra priėmę kitą pilietybę. Tai yra vergija, kur bolševikinė valstybė žūri į piliečius lyg į savo daiktą. Toliau Likas aiškina, kad, girdi, "iš sugrįžusių iki šiol nė vienas nebuvo patrauktas atsakomybėn". Tai aiškus melas. Iš tikro net ir paleistieji belaisviai pasakoja visai ką kita — kiek jie ir kur sutikę "į tėvynę grįžusių" lietuvių, kurie paskiau buvo smarkiai nubausti ar ištremti į Sibirą. Paskiausiam "Už sugrįžimą į tėvynę" numeryje jau nebe duoda nė vieno grįžusio pavardės — net iš tų, kurie, bolševikinės propagandos suvilioti, tarėsi galėsią sugrįžti į "savo tėvynę". Mat, tokių nėra. Paskutiniame numeryje nebent vieną šeimą iš Brazilijos vardu ir pavardę pakviesta giminių... "grįžti namo".

Vokietija nepripažįsta Pabaltijo aneksijos

"Baltische Briefe" Nr. 11(85) rašo, kad per Vokietijos ir Sovietų konferenciją Maskvoje, be kitų dalykų, buvo taip pat paliesti Vokietijos Federalinės Respublikos teisiniai santykiai su Pabaltijo respublikomis. Užmegzdama diplomatinis santykius, Vokietijos vyriausybė pareiškė, kad toks santykių užmezgimas dar nereikiškas dabartinio status quo pripažinimo. Jame pažymėta, kad Federalinė Vokietijos Respublika nepripažįsta Sovietų Sąjungos 1940 m. įvykdytosios Pabaltijo valstybių aneksijos. Minimalis pareiškimas buvo išspausdintas išties specialioje oficiozino "Bulletin des Press-und Informationsamtes der Bundesregierung" laidoje. Kad šis rezervas būtų veiksmingas tarptautinės teisės plotme, neturi reikšmės, ar jis priešingos pusės yra "priimtas", ar ne: užtenka, kad toks rezervas būtų priešingai pusei "įteiktas". Būdinga, kad centrinė sovietų spauda, atspaudusi laiškais pasikeitimą tarp Bulgano ir Dr. Adenauerio ir išties baigiamojo komunikato tekstą, betgi vokiečių pareiškto rezervo teksto neatspaudė. Taigi, vokiečių vyriausybė yra aiškiai pasisakiusi, jog nepažįsta dabartinės padėties.

kus. Norima visus tuos Lietuvą ir lietuvius liečiančius dokumentus atrinkti ir suregistruoti.

* Į Vieną grįžo Austrų Raud. Kryžiaus delegacija, 10 dienų Maskvoje vedusi derybas su Sovietų Raudonojo Kryžiumi dėl palikusiu Sovietų Sąjungoje austrų. Sovietų Raud. Kryžius įteikė sąrašą 68 austrų, kurių mirtis buvo konstatuota oficialių įstaigų. Tačiau 307 kitais atvejais iš viso negauta jokių žinių. Po nacių įsigalėjimo išvykęs į Sov. Sąjungą 1933m. austrų inžinierius J. Freundas, dabar grįžęs į Vieną, papasakojo, kad nemaža austrų, po "Anschlusso" išvykusių į Sov. Sąjungą, ten dabar gyvena "visų užmiršti" Sibire. Ir jis pats buvo apkalintas šnipinėjimu ir suimtas.

* Austrų spaudoje rašoma, kad dar visi neseniai Vorkutoje buvo naujas streikas, per kurį apie 30 žmonių buvo suimta ir nemaža sužeista. Streikinius malšinti komunistų sargybiniams padėjo peiliais ir lazdomis ginkluoti kriminal. nusikaltėliai.

* Rytinė Vokietija yra vienintelis Europoje kraštas, kur gyventojų skaičius vis mažėja ir mažėja. Ligi šiol yra atbėgę arti 3 mil. vokiečių. Pastaruju laiku bėgimas iš Rytinės zonos į Vakarų dar daugiau sustiprėjo. Tik š.m. spalio mėn. perbėgo apie 32.000 žmonių, kurių didesnę pusę sudaro jaunimas iki 25 metų. Tuo būdu, kaip pažymi vokiečių laikraštis "Zeit", Rytinės zonos "valstybei" gresia pavojus, kad ateityje ji liks visiškai be jaunimo.

* SPR žinių agentūros duomenimis, nemažai lenkų buvusį karo belaisvių tebėra laikomi Taišeto, Ozerlag, Propoyevsko, Stalingrado, Vorkutos ir Abest stovyklose. Sverdlovo stovykloje laikoma 600 moterų ir mergaičių lenkų, kurios buvo ten deportuotos raud. armijai 1944 m. įsiveržus į Lenkiją.

Suimtieji įspėja: Nepsitikiškite jokiomis amnestijomis!

Kadangi iš mūsų tautiečių niekas negrįžta "į tėvynę", išskyrus vos vieną kitą pasidavusį jų agitacijai, tai bolševikai dabar savo leidiniuose jau deda seniau grįžusiųjų nuotraukas ir pareiškimus, kaip pvz. 1948m. grįžusio iš Hanau B. Zacharkos, su kitais iš Prancūzijos grąžinto patekusio į ne-laisvę santarvininkams inž. V. Zizo ir kt. Šio vardu net pareiškta, kad grįžusiems, esą, "niekas neprikaišioja, kad tu tarnavai vokiečių kariuomenėje" ar pan. Jei jau taip iš tikro būtų, tai kam reikėjo amnestuoti "kolaborantus su vokiečiais", kam šimtai lietuvių buvo pasiūsti į Kinijos pasienį ir kitur, vis nuteisti po 25 metus? Paleidžiamieji iš Sov. Sąjungos buvusieji karo belaisviai ir civiliai internautieji teigia visai priešingai, būtent, kad po karo grąžintieji Sov. Sąjungon civiliai ir Vokietijoje buvę karo belaisviai, be mažų išimčių, visi buvo tuoj išgabenti į priverčiamojo darbo stovyklas. Tose stovyklose paliktieji tiesiog įsakmiai prašė grįžtančiuosius pasakyti pabėgėliams, esantiems laisvuose Vakaruose, kad neklausytų Bulgano ir kitų pasklebtųjų "amnestijų", nes jei grįžtų, tai vis tiek būtų "tinkamai nubausti ir sutvarkyti". Šį įspėjimą yra prašę paskelbti ne tik pabaltiečiai pabėgėliai, bet ypač jį pabrėždavo rusų tautybės kaliniai.

Prie paskiausiai grįžusių bolševikinė propaganda mini 1955m. balandžio 4 d. iš Itzehofės (britų zonoje) grįžusį L. Paulauską su žmona vokie- te, bet "dar pagyvenusius Vokietijos Demokratinėje Respublikoje", o iš Anglijos minimas per Vokietiją grįžęs Juozas Žukauskas. Sovietų okupuoton Lietuvos lapkričio 14 d. iš Buenos Aires išvyko P. Žilinskas su žmona ir dviem Argentinijoje gimusiais vaikais.

Svetimieji apie Lietuvos bylą ir mūsų tautiečius

Jungtinių Tautų politinio ir saugumo komiteto, svarstančio nusiginklavimo ir tarptautinio terorizmo sumažinimo problemas, pr. metų gruodžio 5 dienos posėdis buvo tikrai neeilinis. Jame pirmą sykį vienas ir tas pats atstovas buvo daug kartų nutraukiamas pirmininkavusio (N. Zelandijos atstovo Sir Leslie Munro) ir kitų atstovų. Jame taip pat aiškiai ir nedviprasmiškai buvo nusakytas komunizmo pavojus, o Lietuvos, Latvijos ir Estijos likimas tarp kitų nurodytas kaip viena iš tarptautinio įtempimo priežasčių. Ypač aiškiai prieš komunistus pasisakė lietuviams jau pažįstamas, ne kartą minis Jungt. Tautų tribūnoje jų vardą Irako atstovas Dr. Al-Jamali. Savo kalboj jis pažymėjo, kad Jungtinės Tautos galėtų daug prisidėti prie taikos išlaikymo ir politinės įtampos sumažinimo, pakviesdamas savo narius taikiai paremti laisvės reikalą, nepaisant, ar tai būtų Alžyre, ar Estijoje, Lietuvoje ar Latvijoje.

TELL AUSTRALIANS ABOUT LITHUANIA!

Give your English-speaking friends a book about Lithuania from "dalgininkai" of 1863 to Kaunas opera and Palanga, also about 1/2 of Lithuanian nation in the USA:

AN IMMIGRANT'S STORY
by Arėjas Vitkauskas
Price 3.75 dol. (£1.13.9). Send check or money order to: Philosophical Library, Inc., Publishers, P. O. Box 1317, New York 8, N. Y., U. S. A.
This is the first American book with green Lithuanian Rūta on its cover. Keep one book on your table

D Ė M E S I O !
Neužmirškite švenčių progą įsigyti

Lietuviško krupniko (HONEY LIQUEUR)
arba

DEGTINĖS
Slyvinė, Zubrovka, Pomeranz
Visi gėrimai yra aukštos kokybės, pagaminti Lietuvos specialisto. Gaunami visuose didmiesčiuose: Sydney, Melbourne, Adelaide, Brisbane, Perth ir Hobart.
Reikalaukite visuose hoteliuose tiksliai Ernstan Bottling Co. Ltd. su Amerikos ereliu ant etiketės.
Ernstan Bottling Co. Ltd.
2 Murray St., W. Mitcham, S. A.

SIBIRE SUTIKTA 1863 METAIS IŠTREMŲJŲ LIETUVIŲ VAIKŲ

Į Vokietiją vėl pradėti atleisti vokiečių karo belaisviai ir civiliai internautieji. Friedlando pereinamoje stovykloje parvykstantieji sutinkami labai nuoširdžiai su šventinėmis dovanomis. Su pirmu transportu parvyko 700 karo belaisvių ir du civiliai. 106 sudarė paleistieji į Rytų zoną, bet ten jie nesutiko įsikurti, nors Rytinėje zonoje gyvena jų artimieji giminės. Jie reikalavo juos išleisti į Vakarų ir galiausiai buvo per vakarinį Berlyną paleisti.

Grįžę kai kurie vokiečiai pasakoja Rusijos gilumoje susitikę gyventojų, kurie šneka rusiškai, bet save laiko lietuviais, nors lietuviškai jau ir apmirę. Tai esama į Sibirą ištremtų dar 1863-65 metais mūsų tautiečių vaikų.

Vokiečių radijai ir spauda pakartoję seniau lietuvių spaudoj pasirodžiusią žinią, kad į Lietuvą esąs grąžintas paskutinis N. Lietuvos užsienio reik. min. J. Urbšys. Esą, pastaruoju metu ir daugiau grąžinama pabaltiečių. Tačiau darbininkai ir darbo valstiečiai dabar įpareigojami pagal savanoriškai ilgam laikui sudaromus susitarimus vykti dirbti į Sov. Sąjungos tolimas sritis. Latvių socialdemokratų leidžiama "Bryvyba" rašo (Nr. 10/1955), kad Socialistų Internacionalo intervencija esąs paleistas ir pasižymėjęs latvių socialistų veikėjas Dr. Fricis Menders.

PALECKIS REIKALAVO PABĖGĖLIUS GRĄŽINTI

Pasirodo, J. Paleckis, "LTSR Aukščiausios Tarybos prezidiumo pirmininkas", dar per Tarparlamentinės Unijos kongresą Helsinky pr. m. rugpjūčio mėn. pasakyoje kalboje pareikalavo pabėgėlius "grąžinti namo". Suomų komunistų partijos organas Vapaa Sana (Laisvasis žodis) pr. m. rugsėjo 1 d. įdėjo Paleckio pareiškimo santrauką, pažymėdamas, kad, Paleckio teigimu, "užsieniniai imperalistai iš pabėgėlių nori susirinkti sau rekrutus svetimsalių legionui ar šnipų nėjinto tikslams". Daugumas pabėgėlių, girdi, patys nori grįžti į namus. Pabėgėliai turi būti pasiūsti atgal į tėvynę. Toliau Paleckis nusakė tas priemones, kurių ėmėsi sovietai "pabėgėliams grįžimą į tėvynę paleiginti", ir pasiūlė tuo reikalu rezoliuciją. Būdinga, kad ir suomių komunistų partijos organas praleido iš Paleckio pareiškimo tą vietą, kurioje jis teigė, jog pabaltiečių tautos "pačios savo noru įsijugusios į tarybinių tautų šeimą". Tada suomių spauda griežtai reagavo prieš tokius Paleckio nepagrįstus teigimus.

UNDENAS NESIGAILI

"Svenska Dagbladet", rašydamas apie pabaltiečių sovietams išdavimo 10 metų sukaktį, cituoja "Syd-Svenska Dagbladet" iš Malmö pranešimą, kad negalima taip žiūrėti į pavergtuosius žmones. Kai laikraštis "Kvaelposten" dėl baltų išdavimo pasiteiravo Undeną, ką jis į tai galėtų pasakyti, šis paprasčiausiai atkirto, kad tas dalykas jo nedomina. Vadinasi, nei vieno apgailestaujamo žodžio ar pareiškimo, nei mažiausios užuojautos tiems nelaimingiesiems, kuriuos Undenas kadaise pasiuntė į baisų likimą. Švedijos užsienio reikalų ministeris neįstengė pareikšti. Todėl, laikraščio pareiškimu, Undeno vardas bus ir liks susijęs su pabaltiečių tragedija. Užtat netenka stebėtis, kad jam tokie dalykai ir neįdomūs... "Svenska Dagbladet" taip pat rašo, kad vienai švedei, kurios pavardė neskelbiama, pavyko duoti slaptą žinią suimtiesiems vokiečių kariams, kad ir baltai bus išduoti sovietams. Tada buvo pradėti organizuoti bado streikai — ir pavyko išdavimo terminą atidėti. Kaip žinoma, tada švedų su kitais pabaltiečiais sovietams buvo išduoti maj. Ambraziūnas, kap. Langis, vyr. leit. J. Jančys, vyr. leit. Plevokas, leit. Vosylius, leit. Lengvelis, Dr. Zenkevičius ir kiti.

★ Nesigirkim, kuo buvom. Pasirodykim, kas esam. Aukokime lietuviškiems namams!

Argentina

Muzikas V. Kerbelis su žmona dramose aktorė ir visa šeima išskrido apsigyventi Kanadon.

Meškeriojimo konkurse, kuriame dalyvavo geriausi Argentinos meškeriojai, pirmą vietą laimėjo lietuvis J. V. Limba. Apie jį plačiai rašė Argentinos spauda.

Brazilija

Liet. Bendruomenė Sao Paulo steigti išrinkta laik. org. komisija, į kurią įeina prof. A. Stonys (pirm.) Dr. E. Draugelis, H. Mošinskienė, M. Remenčienė ir kun. J. Šeškevičius. Bendruomenės veiklai turima gražių planų, ypač lietuvių tautiniam susipratimui stiprinti.

Brazilijoje labai gražų vardą susidarė šiemet miręs lietuvis kun. Jonas Kivilius, kilimo mažiekiškis, į Braziliją nuvykęs 1927 metais. Jis galiausiai buvo paskirtas Ahamas klebonu, netoli Mato Grosso džunglių. Pats Ahamas miestas buvo įkurtas 1922m., o 1954m. paverstas apskrities miestu. Gyvenimo ir darbo sąlygos buvo labai žiaurios, bet savo ryžtu jis nugalėjo visas kliūtis ir pasidarė vietos žmonių labai mėgstamas. Jis pastatė naują mūrinę bažnyčią. Visur vykdavo raitas. Mirdamas nepalikio jokio asmeninio turto, o visa išdalindavo vargšams. Jo nuopelnus plačiai aprašė brazilų spauda ir išgarsino radijai. Jo vardu pavadinta koplyčia. Taip pat jo vardu pavadinta — gyventojams pagėdaujant — didžiulė prie bažnyčios aikštė ir viena iš svarbiausių gatvių. Jo vardas ilgai gyvens žmonių širdyse.

Moinho Velho rajone susiorganizuavo lietuvių būrys, kuris pasiryžo mėn. mokesčiais išlaikyti vargo mokyklą, o su laiku įsigyti savo nuosavas patalpas — salę.

ISPANIJA

Rytų Europai skirtų transliacijų direktorius Dr. Luis de Andres pareiškė, per tautinį ispanų radiją iš Madrido duodamas transliacijos 16 kalbų. Jis aptarnauja 55 vedėjai ir redaktoriai, taip pat 24 vertėjai ir pranešėjai. Transliacijos neblogoi girdimos, nors Sovietai jas smarkiai trukdo. Sov. Sąjungoje ir jos užgrobtuose kraštuose priskaitoma iki 1000 trukdymo punktų, kurie visokiais būdais stengiasi kliudyti antibolševikinėms transliacijoms. Dėl lietuviškų radijo transliacijų direktorius pareiškė: "Lietuviai labai puikiai pasirodė jau iš pat pradžių — ir savo darbą gerai dirba toliau, nešdami paguodos ir padrąsinimo žodį pavergtai tėvynei ir savo mieliesiems tautiečiams. Lietuvių darbu esame visiškai patenkinti tiek mes, tiek informacijos ministeris ir net pats gen. Franco, kuris lietuvių reikalus, troškimus ir kančias puikiai atjaučia", nes, direktoriaus pareiškimu, jis komuniizmq gerai pažįsta.

J. A. V-bes

Amerikos lietuviai rūpinasi, kad Sovietai sumažintų muitus siunčiamiems iš Amerikos į Lietuvą siuntiniams. Tuo reikalu imtis reikalingų žygių amerikiečių įstaigos buvo įgaliotas ALTos vykdomasis komitetas.

Prancuzija

Tarptautinio fronto prieš komunizmą (FICC) vadovybė pasiuntė Jungtinių Tautų gen. sekretoriui New Yorke memorandumą, prašydama Pabaltijo kraštų klausimą įtraukti į Jungtinių Tautų darbotvarkę ir jose apsvastyti, idant būtų galima atstatyti jų nepriklausomybę.

Vokietija

Vasario 16 d. gimnazijos metraštis jau baigiamas spausdinti ir bus išsiuntinėtasi visiems jį užsisiūsiams gimnazijos rėmėjams. Fed. ministeris pabėgėlių reikalams prof. Oberlanderis paskyrė gimnazijai 3.000 pašalpos mokslo priemonėms įsigyti. Už tuos pinigus numatoma nupirkti piningą, vadovėlių ir reikmenų chemijos laboratorijai. Šiemet Šveicarijoje atostogavo iš viso 62 lietuvių vaikai iš Vokietijos. Vokietijos krašto valdyba įregistravo 90 šeimų, kurios norėtų gyventi lietuviškoje kolonijoje. Dabar registruojami tremtiniai, kurie norėtų dalyvauti tokios kolonijos statyboje. Kolonijos statybos projektą pažadėjo paremti Šveicarų-Lietuvių Pagalbos Komitetas, be to, paramos tikimasi gauti ir iš kitur.

Bulganiną ir Chruščiovą burmiečiai pažino

New York Times gruodžio 6 d. vedamajame aptaria Bulganino ir Chruščiovo "pardavėjišką kelionę" Burmėje. Laikraštis iškelia tų dviejų veidmaniškumą. Britai, vedamajame nurodoma, laisvu susitarimu su burmiečiais suteikė, po laisvų pasitarimų, pilną nepriklausomybę Burmai. Tačiau tie du sovietų propagandistai vis primindami apie jau praėjusį britų kolonializmą, nutyli apie savo naują kolonializmą.

Burmiečiai, kurie stovi prieš didelius kurybinius uždavinius, gerai žino, kad jie atgavo savo nepriklausomybę laisvu susitarimu. Laikraštis nurodo, kad kai kurie burmiečiai, gal būt mato ironišką skirtumą tarp savo išsilaisvinimo ir Sovietų tolimesnio elgesio. "Kuri sovietų kolonija išlaisvinta per laisvas ir viešas derybas?" klausia laikraštis. Jei burmiečiai paklausti apie Latviją, Lietuvą ir Estiją neminint Rytų Europos satelitus, kuriems net kolonijų vardas neduodamas, jų susidomėjimas būtų dovanotinas. Tačiau rusų puolimas anglų pavadintais laisvų laikraštinių "kapitalizmo vergais" parodo, kad jie, rusai, nekremia dėmesio į burmiečių inteligentiškumą, kas reiškia, tikrą jų įžaidimą ir apsilenkimą su tiesa.

KELIAS Į IŠLAISVINIMĄ

David Lawrence, US News ir World Report redaktorius, lapkričio 25 d. vėl savo straipsnyje prisiminė Genevos konferenciją ir jos rezultatus. D. Lawrence nemano, kad abi Genevos konferencijos baigėsi nepasisekimais, priešingai, jis tvirtina, kad jos abi prisidėjo kai kuo prie siekiamos taikos, į kurią kelias yra labai tolimas.

Buvo istorijoje laikai, kada po nepasisekusių konferencijų buvo imtasi ginklo, tačiau po Genevos konferencijų vėl matosi viltys deryboms, pasitarimams. Svarbiausia, D. Lawrence pareiškia, kad Sovietams nepasisekė suardyti Vakarų vienybės.

Rusų atsisakymas sujungti Rytų ir Vakarų Vokietijas svarbi naujiena pavergtoms tautoms. Dabar jie, pavergtieji, žino, kad iš sovietų nėra ko laukti. Reikia sutikti su Vakarų valstybių nuomone, kad laisvasis pasaulis turi sumobilizuoti visas moralines jėgas ir jomis išvaduoti pavergtuosius.

D. Lawrence aiškiai nurodo, kad po Genevos konferencijos Rytų Vokietija, Lenkija, Čekoslovakija, Latvija, Estija, Lietuva, Bulgarija, Rumunija, Vengrija ir Albanija patyrė iš Genevos rezultatų, kad jų išlaisvinimas glūdi Vakaruose, o ne Rytuose. Toji konferencija taip pat atidarė akis ir patiems rusams, kurie siekia išsilaisvinimo iš komunizmo jungo.

Pasitikrinkime, ar nelikom kuo skolingi tėvynei Atsiteiskime, aukodami lietuvių namams.

VLIKO SESIJOS DARBAI IR NUTARIMAI

VLIKO veiklai pagyvinti sudarytas VLIKO prezidiumas, kaip informuojama iš JAV, vadovaus laisvinimo politikai VLIKO nutarimų ribose ir prižiūrės bei kontroliuos VT ir jos organus, reziduos New Yorke. VLIKO prezidiumas yra tarpinis organas tarp VLIKO ir jo Vykdomosios Tarybos. Prezidiumas nustatys taip pat, kada furės būti suaukta JAV-se nauja VLIKO sesija. VLIKas yra pasiryžęs dar daugiau sustiprinti ryšius su visuomene.

VLIKO VT su visomis savo įstaigomis palikta ir toliau veikti Europoje. Kadangi naujoji pirmininkė A. Devenienė į Europą tegalės atvykti tik po N. Metų, pirmojo sausio mėn. pusėj, kaip pranešė VT-bai savo telegrama, tai atskiru nutarimu senasis VT pirmininkas K. Žalkauskas pakviestas ligi to laiko eiti pareigų. Nauju Tautos Fondo prezidiumo pirmininku išrinktas M. Krupavičius, ligi tol daugiau kaip 10 metų pirmininkavęs VLIKui ir vadovavęs VLIKO sesijai JAV-se. Jam pirmininkauti sesijai talkino R. Skipitis, M. Brakas, Dr. A. Trimakas, Dr. D. Krivickas ir Dr. A. Škėrys. Sekretoriaus H. Blazas, padedamas J. Stikloriaus. Norint pagyvinti lėšų telkimą

ARMENIJA IR LIETUVA

Armenijos Nepriklausomybės Komitetas Amerikoje gruodžio 2 d. Los Angeles imes, skelbdamas savo valstybės nepriklausomybės netekimo sukaktuves, prisimena ir Lietuvą. Tame pranešime nurodoma, kad prieš 35m. gruodžio 2 d. 1920m. Armenija prarado savo nepriklausomybę, kurią klas-ta užslopino Sovietų karinės jėgos.

Komitetas čia prisimena, kad kaip su Lietuva, Estija ir kitais kraštais nukentėjusiais ir netekusiais laisvės, taip ir su Armenija Sovietai turėjo sutartis, bet jie sulaužė tas sutartis ir tą kraštą sovietizavo.

FEDERALINĖ VOKIETIJA PAGERBĖ PROF. R. LEMKIN

Gruodžio 5 d. Federalinės Vokietijos Respublikos Generaliniame Konsulate New Yorke iškilmingai apdovanotas prof. Raphael Lemkinas, genocidą draudžiančios konvencijos autorius, Federalinės Vokietijos Respublikos Ordeno už nuopelnus Karininko Kryžium. Prof. R. Lemkiną tuo aukštu pažymėjimu dekoravo Federalinės Vokietijos generalinis konsulas dr. Adolph Reifferscheidt.

Iškilmėse dalyvavo visa eilė žymių asmenų, jų tarpe Amerikos Lietuvių Tarybos atstovė M. Kižytė, Ukrainiečių Tautinės Tarybos Prezidentas Dmitry Halychyn, vengrų žymus veikėjas prel. Vargas, Dr. Julius Epstein, kuris pradėjo Katyn žudynių tyrinėjimus, Catherine Schaffer, NCWC JT veiklos stebėtoja, Mrs. Goldman Amerikos delegacijos narė JT, ir kiti, o taip pat spaudos atstovai.

Savo kalboje Federalinės Vokietijos Gen. Konsulas Dr. A. Reifferscheidt pažymėjo, kad prof. Lemkinas — autorius konvencijos sustabdyti ir bausti genocido nusikaltimus užsitarnavo pagarbos. Tik mažas skaičius žmonių suprato, kaip suprato prof. Lemkinas, gimęs krašte kur lietuviai, vokiečiai, lenkai, rusai ir kitų tautybių žmonės kartu gyvena ir pajuto, kaip svarbus yra bendras visų žmonių susipratimas ir draugiškumas.

Baigęs Lvove teisių mokslus ėmėsi su jaunatvės stropumu ugdyti geresnį susipratimų žmonių tarpe. Po to, kai prieš porą dešimčių metų, Irake buvo nužudyta 600 krikščionių asiriečių, jis pašventė savo visą gyvenimą kovai

laisvinimo darbui finansuoti, Tautos Fondas prašys autoritetingiausių įvairių srovių žmones sudaryti komitetą, kurio vardu vėliau būtų kreipiamasi į viso pasaulio lietuvius, kviečiant savo aukomis remti VLIKO darbą. Finansinės paramos reikalu bus aiškinamasi ir su ALTu, turint galvoje jo metinį suvažiavimą New Yorke, kuriame buvo nutarta remti VLIKO veiklą medžiagiškai.

Pasaulio Lietuvių Seimo suaukimo reikalu VLIKO sesijos priimtas toks nutarimas: 1. Pasaulio Lietuvių Seimo suaukimas yra pačių Lietuvių Bendruomenių reikalas. 2. Pasaulio Lietuvių Seimui šaukti Vyr. Loką sudaryti paliekama JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenių vadovaujantiems organams. Iki šiol VLIKO nariu galėjo būti tik Lietuvos piliečiai, o paskiausiu sesijos nutarimu ir statuto pakeitimu jau gali būti kiekvienas lietuvis, jei jis nėra teismo haustas už baudžiamuosius nusikaltimus, žeminančius žmogaus garbę. Rezoliucijų komisiją sudarė prof. J. Kaminskas, E. Turauskas, prof. B. Vitkus ir inž. A. Novickis. Ji turėjo informuoti ir spaudą.

Sesijos metu buvo taip pat apgailėstauta, kad ne visos grupės priklausau VLIKui, todėl buvo pareikštas pagėdavimas, kad jos vėl į jį grįžtų ir Lietuvos laisvinimas būtų dirbamas visų vieningai. Tuo reikalu buvo priimta rezoliucija, kuria pakviesta visus vieningai dirbti Lietuvos laisvinimo darbą. Negalėjuseji dėl kurių nors priežasčių sesijoje dalyvauti VLIKO nariai buvo pavaduoti numatytyjų padėjėjų. Naujasis VLIKO pirmininkas J. Matulionis jau atvyko į New Yorką ir eina savo pareigas.

Baigdamas pasėdžius, VLIKas parengė ir pasiuntė sveikinimo telegramas JAV prezid. Eisenhoweriui ir valst. sekret. J. F. Dulles. Atskiras atšaukimo tekstas rengiamas į Lietuvos gyventojus.

prieš žmonių masines žudynes. Nuo to laiko jis kovojo žodžiu ir darbais prieš organizuotą tautų naikinimą. Jo didžiausias pasisekimas, kada Jungtinės Tautos priėmė jo surašytą konvenciją pasmerkiančią genocidą — tautų išnaikinimą.

Tą konvenciją pasirašė, tarpe 52 valstybių ir Vokietijos Federalinė Respublika.

Dėkodamas už tą didelį pagerbimą prof. Lemkinas pažymėjo, kad mes turime atsiminti tuos, kurie žuvo vyk-dant genocidą ir tai išjudino mus priimti genocidą smerkiančius įstatymus. Taip pat turime apgailėstauti tuos, kurie dar įvairiuose pasaulio kraštuose kenčia dėl nusikalstamo genocido.

Pirmu kartu istorijoje toji konvencija draudžia kaip tarptautinį nusikaltimą naikinti keturias žmonijos pagrindines grupes — tautines, religines, rasines ir etnines. Tos grupės sudaro dvasinius žmonijos šaltinius. Jų naikinimas lygus pasaulio kultūros naikinimui. Vien šiame šimtetyje pareiškė prof. Lemkinas, daugiau negu 20 milijonų žmonių žuvo nuo genocido. Kiek daugiau turės mirti? Klausia Prof. Lemkinas. Baigdamas prof. Lemkinas iškėlė kokios didelės reikšmės žmoni-jai turės genocido konvencija. Prof. Lemkinas privačiame pasikalbėjime pareiškė džiaugsmą, kad nemažas būrys asmenų, kurie padėjo jo darbuose, dalyvavo tose iškilmėse.

★ Ką gali padaryti šiandien neatidėk rytojui. Dar šiandien užsakyk Australijos Lietuvį!

SUTAUPYSITE PIRKdami TIK GERĄ PREKĘ
Pirkite batus bet kurioje firmos

EZYWALKIN Ltd.

KRAUTUVĖJE

90, Rundle Street
Unley Road
Mount Gambier

Port Pirie
Port Lincoln
Port Adelaide

Hindmarsh
Hindley Street
Gouger Str.

Kiekvienos poros batų patvarumas garantuotas

Redaguoja O. A. Pridotkaitė

TIK VEDYBOM AR GYVENIMUI

Mes nebegyvename tame amžiuje, kai tėvai rinkdavo savo dukrom vyrus, žiūrėdami, kad abiejų turtai ir padėtis visuomenėje būtų vienoda. Dabar teka mergaitės, susitarusios laisvai su savo išrinktaisiais. Abi šalys yra lygios ir lygiateisės. Vis dėl to būtų klaidinga manyti, kad mergaitė užtenka tiktai išeiti tie patys mokslai, kaip berniukam, užimti tas pačias atsakingas pareigas visuomenėje ar laisvose profesijose, gerai ištekėti — ir moters problema jau bus išspręsta. Gaila, bet gyvenimo realybė yra likusi tokia pat, kaip ir prieš šimtus metų, nors gyvenimo pažanga yra mus toli nunešusi. Moters problema vienu atžvilgiu yra nesenstanti ir nekintanti: tai jos pašaukimas teikti džiaugsmą, paguodą ir švelninti šiurkštumus savo aplinkoje. Jų visada buvo ir bus, nors laikai ir papročiai kinta. Kai jie dabar pakeitė santuokos pagrindus — padarė juos lygius abiem šalim, — tai moterim iškilo nauja problema:

kaip suderinti įgimtą moterišką švelnumą su lygiateisiškumu ir savarankumu, kurį tose pat sąlygose turi vyrai.

Nereikėtų, rodos, sakyti, kad tai tik nuo to priklauso pačios šeimos ir moters laimė. Bet reikėtų pabrėžti, kad čia labai daug kas priklauso nuo jaunoms mergaitėms auklėjimo ir lavinimo. Jaunai mergaitėi reikia įduoti į rankas tai, kas ją galėtų padaryti laiminga, ar ji ištekės ar ne, t. y. išugdyti jos charakterį, paruošti ją moters misijai: kurti laimę sau ir kitiems.

* * *

Visi, tur būt, lengvai pastebi, kad *mergaitė yra moteriška visuose savo poelgiuose*. Nors ji laksto su paaugliais berniukais, nors ir drasko suknytes, susitepa, bet ji pasirodo ir "maža moteris". Tai reikia suprasti ir į tai atsižvelgti, ją ugdati. Geriausia tam priemonė, be abejo, yra pavyzdys. Mergaitė tuojau paseka, ką mama daro ir sako. Ir ji pati tai pasako: "Mama taip daro. Taip mama man sakė". Žinoma, suaugusieji nėra be ydų, kurias vaikai irgi paseka. Dėl to reikia stengtis save kontroliuoti ir pasitaisyti. Tai nebus koks veidmainiavimas, savęs laužymas, bet nuoširdus noras pačiam tobulėti ir vaikus ta linkme lenkti. *Reikia pratinti jauną mergaitę mums patarnauti*. Čia dažnai klystama, kai mama nenori to "mažo sutvėrimo" varginti ar sako: "Pati viena būčiau greičiau apsirošus, o dabar tik daugiau darbo pridarė." Tegu būna ir taip, bet čia yra vienas svarbus dalykas: leisti mergytei pajusti jos savarankaus darbo malonumą ir reikalą kitam padėti. Tuo būdu pamažu raudamas mergaitės egoizmas tik savimi rūpintis. Mums visiems savanaudiškumo nestinga, bet mergaitė, tapus žmone, neturės ką su juo veikti. Ji pati kentės ir kankins kitą. Prancūzas La Rochefoucauld yra teisingai pastebėjęs: "Įgimtas žiaurumas nepadaro kitam skriaudos daugiau, kaip jo egoizmas." Jisai įsikeroja mergaitėje, kai ji lepinama, kai tenkinamos visokios jos užgaidos. Ištekėjus jai sunku bus kitam aukotis, jei bus įpratusi galvoti tiktai apie save. Meilė čia dar ne visa nugalė ar bent sunkiau nugalė, kas įprasta negero.

* * *

Moters sielos švelnumas ir vidujinė ramybė atsispindi jos paviršiuje. Galimas daiktas, kad jūs nekartą sutikote gražuolę, kuri jūsų netrukė, ir jautėte palengvėjimą, jai atitolus. Priešingai, "nedailus veidas" jums teikė malonumą pasišnekėti ir kartu pabūti nes jautėte dvasios kilnumą. *Mus pavergia dvasios giedrumas, ne išorinis blizgėjimas*.

Mes norėtume, kad mergaitė išaugtų taip pat stipraus būdo, nes jai bus daug lengviau pakelti gyvenimo kryželį, kad ji būtų ir tiesi savo žodžiuo-

se, atvira pasitikinti savimi ir protin-gai pasitikinti kitais, skaisčios sielos. Viso to reikia siekti auklėjimu. Nebus gera, pavyzdžiui, sakyti: "Aš tavęs nebaisiu, jei teisybę pasakysi." Teisybė neturi būti su bausme siejama, kad mergaitė neįprastą teisybę sakyti apskaičiavimui savo naudoms. Ji turi atsakyti už savo veiksmus ir mintis tiesiai, nelaukti užmokesčio, nebijoti papeikimo ar išjuokos. Iš mažens to galima pasiekti, jei budriai sekamas mergaitės dvasios skleidimasis ir ji išmintin-gai kreipiamą geron pusėn.

Prancūzijos karalius Liudviko XIV laikais jo žmona Madame de Maintenon rūpinosi Saint Syr auklėjimo namais, kur buvo globojamos jaunos, kilminigos, bet neturtingos mergaitės. Jos buvo ugdomos būti gerom žmonom arba gerom vienuolėm. Tų namų vadovėn karalienė patardavo kartais "nepastebėti mergaičių kai kurių ydų", kad įgytų jų pasitikėjimą, bet pastebėta aiški apgavystė jau negali būti pro pirštus praleista. Mergaitės turinčios žinoti ir suprasti, kad iš to naudoms joms jokios nebus.

* * *

Atsakingumo pajautimas, kurį reikia stiprinti dar jaunoje mergaitėje, yra susijęs su drąsa, kuri taip pat reikalinga gyvenime. Pratinkime iš mažens vaikus nebijoti laukiamo skausmo ir nesiožiuoti, pavyzdžiui, pas daktarą. Žinome, kaip nekartą gydytojas paprašo tėvą ar motiną išeiti ir susikalba su vaiku jį įtikinęs: "Tu jau esi didelis, nebe kūdikis; tik kūdikiai verkia." Vaikas "vyriškai" iškenčia ir dar gauna pagyrimą už drąsą.

Mes norėtume drąsios, tvirtos, kilnios, atviros ir savimi pasitikinčios būsimos moters. Kartu mes trokštume, kad ji turėtų gailestingą širdį ir būtų paslaugi vargstantiems ne vien dėl to, kad jautų, jog tai yra jos pareiga, bet kad ji galvotų, jog kitaip ir negali būti.

Vėliau mūsų jaunuolei atsiras kitų problemų, bet jeigu ji bus gerai išauklėta, būsime gyvenimo sunkumus ji nugalės daug lengviau ir drąsiau.

M. Kučinskienė

ESTŲ MOTERS PAVERGIMAS

"Los Angeles Examiner", lapkr. 4d. rašydamas apie moters būklę pavergtoje Estijoje, pamini, kad ši valstybė, kartu su Lietuva ir Latvija yra Sovietų pavergtos. Pavergta ir Estijos moteris. Per geležinės uždangos spragą pasiektos informacijos suteikė medžiagos Švedijoje išleisti knygelė — "Moteris ir Jaunimas Okupuotoje Estijoje". Peržvelgdamas toje knygelėje iškeliamus faktus apie dabarties Estijos gyvenimą, laikraštis nurodo, kad laisvoje Estijoje moteris galėjo pasirinkti sau darbą, jos darbas, daugiausia buvo šeiminkavimas, arba laisvai pasirinkta profesija ar kitos pareigos, jos buvo parlamente ir ėjo valdžios pareigas. Tačiau dabar Estijos moteris turi privalomai atlikti visus darbus, sunkius darbus, kuriuos turėtų ir galėtų atlikti tik vyrai. Jos arija, sėja laukus, valo traktorius ir priverstos kitiems darbams, kurie nesiderina nei su moters jėgomis, nederą ir jos sveikatai.

Geresnieji darbai — švietimo srityje ar įstaigose atiteko rusėms, arba komunistų partijos parinktomis moterims. Estijos moteris dabar neturi laisvės sau darbą pasirinkti. Ji pavergta. Namų ruošą estės turi atlikti savo poilsio laiku.

Ne tuo esame turtingi, ką turime, bet tuo, ką duodame. Aukokime lietuvių namams!

LIETUVĖS TARPTAUTINĖJ PARODOJ

Lapkričio 7 dieną New Yorke, didžiuliam Regimant Armory pastate, atidaryta 32-oji tarptautinė moterų paroda.

Vos įėję, pateksi į didelę salę. Ndideliuose kampuose įrengti įvairiausi kioskai.

Apie 20 tautų čia išstatė savo rankų darbus, tautinius audinius, drožinius, papuošalus.

Prie jų prisijugė ir įvairios firmos. Rasi čia naujausias siuvas, mezgamas mašinas, supažindins su įvairiais virtuvės patobulinimais, parodys ir spalvotus moterų kambario telefonus. Pradžiugina ir didelė rudens gėlių paroda. Žodžiu, jauties lyg kokiam prekymetyje, kur ir moterų sutiksi visų tautų.

Atidarymo dieną vyko mažos iškilmės. Lygiai 12 val. po Amerikos himno pasakyta trumputė kalba, perskaityta invocacija ir sunėtos parodoje dalyvaujančių tautų vėliavos. (Džiugu, kad šiemet yra ir lietuviškoji vėliava!).

Šiaip kiekvieną dieną 3 val. po pietų demonstruojami atskirų tautų drabužiai.

Dvi lietuvaitės irgi pereis sceną apšviestos prožektorių, per garsiakalbius visus supažindins su lietuviškais tautiniais drabužiais, nupasakos net jų atskirus tipus.

Antradienį buvo specialus vaikų paradas. Kiekvieną dieną vakarais rengiami atskirų tautų pasirodymai su liaudies dainomis, šokių programa.

Šioje didelėje žmonių knibždėnyje malonu buvo surasti ir lietuviškąjį kioską.

Maždaug salės židiny, kur pro išstatytas vėliavas eina didieji takai, vienoje sankryžoje pamatysi ir lietuves tautiniuose drabužiuose. Čia lietuviškasis kioskas, kurį įrengė Pabal-tijo Moterų Taryba, talkininkaujant Moterų Vienybei. Jau prieš 25 metus lietuviškos pradėjo dalyvauti šioje kasmet rengiamoje parodoje. Kiekvieną metą jos surenka vis ką nors nauja kitiems parodyti.

Besisvečiuodamas lietuviškam kioske, pirmiausia pasigėrėsi įvairiais audiniais. Pilna čia visokių juostelių, mezzinių; pastebėsi net dekoratyvines gražias užuolaidas. Didesnę tų audinių dalį pristatė iš Čikagos Prys-mantas ir Šurkienė. Kitą dalį sunėšė New Yorke moterys; vienos paaukojo savo rankų darbus, kitos tik paskolino. Šiemet ypač gausu lietuviškų drožinių — kryžių, skulptūrėlių, medinių dėžučių. Pamatysi ir labai daug lietuviškos keramikos: vazelių, peleninių, švilpukų. Atskiroje stiklinėje vitrinoje guli ir gintaro išdirbiniai.

Vienu iš puošniausių ne tik lietuviško kiosko, bet ir visos parodos ekspozitu yra kalėdinė eglutė,

papuošta, visai papintais išraizgytais šiaudeliais. Ji pakyla aukštai viršum kiosko, tad ir kiti iš tolo greit pamato ir sutraukia daug publikos pasižiūrėti. Ši eglutė atkeliavo iš Čikagos, iš Mozeliauskienės, ją dar papuošė New Yorke lietuvaitės skatės.

Viename parodos šone yra sutelkti paveikslai. Ten irgi padaryti kioskai. Lietuviškame skyriuje po vieną paveikslą išstatyta: A. Morker—Vitkauskaitės, Pr. Lapės, A. Galdiko, P. Kiaulėno, V. K. Jonyno ir A. Kašubienės.

Lietuvės moterys čia suminė daug pavardžių, kurios prisidėjo prie parodėlės įrengimo. Visai parodai vadovauja V. Januškaitė, o pačiam kioskui M. Varnienė ir P. Šimėnienė.

(Darbininkas)

KOMPOZITORIUI SIBELIUI 90 METŲ

Gruodžio 8 d. garsiajam suomių kompozitoriui Jean Sibeliiui sukėjo 90 metų. Jo namų sienos yra nukabintos sveikinimų vainikais 50, 60, 70, 80 metų sukaktim. Dabar vėl bus dar vienas vainikas, liūdiąs jo didelį amžių. Daug jo kartos garsenybių seniai seniai mirę, bet šis suomiis dar laikosi tvirtas lyg šiaurės granitas.

Gyvena jis netoli Helsinkio, apie 50 km. Valstybė seniai perėmė jo globą. Nupirko didelį ūkį prie miško ir ten įkurdino savo didįjį muziką. Apstatė jo namus ne tik tarnais, bet ir sargais, kad žurnalaisi ir fotografai netrukdytų ir nedrumstų jo darbo. Tik retam pasiseka prasiveržti per šias sargų užtvaras ir pamatyti patį kompozitorių. Aplinkui yra uždraustas bet koks judėjimas, kad nesigirdėtų pašalinio triukšmo. Tik paukščiai ir jo vaikaitiai, kuriuos kompozitorius mėgsta, turi čia laisvę.

Kompozitorius yra apkurtęs, seniai nebeskambina pianinu. Muzikos kūrinis pažįsta tik skaitydamas partitūrą. Mėgstamiausi jo kompozitoriai yra Bachas, kaip jis sako, jo mokytojas; už to rikuoja Beethoveną.

Visas dienas kompozitorius praleidžia kietame darbe: rašo ir rašo. Jau keliolika metų, kaip jis nieko nepasiskelbė. Pirašė bent kelis tūkstančius lapų, kuriuos tvarkingai suriša ir pažymi: "atidaryti tik po jo mirties".

Amerikoje jis buvo populiariausias Bostone, kuris specialiai rengė jo šventes, jį bent kelis kartus pasikvietė.

Nekalč. Širdies Marijos stovyla Urugvajaus lietuvių bažnyčioje

Kristaus apsiereikimas Šventajam Tėvui

AP pranešė, kad Vatikanas patvirtinęs žinią, jog pereinamais metais gruodžio 2d. popiežius Pijus XII turėjęs regėjimą: jam pasirodęs Kristus ir jį kalbėjęs:

Žinią apie tai pirmiausia paskelbė plačiausiai skaitomas italų iliustruotas savaitinis laikraštis "Oggi". Po kurios tylos Vatikano spaudos direktorius Luciano Casimiri pareiškė, kad jo įstaiga įgaliota patvirtinti tai, ką buvo paskelbęs laikraštis "Oggi" lapkričio 24. Paskui jau rašė plačiau ir "Corriere della Sera", įtakingas laikraštis. "Tačiau Osservatore Romano" dar buvo nieko nerašęs.

Pagal tų laikraščių aprašymą regėjimas buvo toks. — Pereinamais metais gruodžio 2 d. liga buvo pačioje križėje. Tuo metu popiežius meldėsi. Kalbėdamas "Anima Christi" (Kristaus siela), kai tarė žodžius: "in hora mortis meae voca me" (mano mirties valandą pašauk mane), jis išgirdo žodžius: "Viešpats yra čia ir tave šaukia." Tada Pijus XII atidaręs akis ir pamatęs prie lovos stovint šviesų asmenį Kristų. Popiežius manęs, kad Viešpats atėjo jo pašaukti pas save, ir atsakė jį girdėtą balsą toliau maldos žodžiais: "Jube me venire ad te" (Liepk man ateiti pas tave). Bet Viešpats pasakęs, kad atėjęs ne jo pašaukti, o tik suraminti, nes jo valanda dar neatėjusi.

Pijus XII — rašo laikraštis — buvo visiškai tikras matęs Kristų. Tai nebuvo joks sapnas. Tuo metu popiežius buvęs judrus ir turėjęs aiškią sąmonę.

Nuo šio momento — rašo "Oggi" — popiežius pasijuto stipresnis ir taip staiga gerėjo, kad gydytojai tai laikė tiesiog nuostabiu dalyku.

Paslaptis apie tą regėjimą buvo išlaikyta ligi šiol. Tik vieno popiežiaus bendradarbio prasarimas išnešė ją dabar į viešumą.

Vienas iš šitų kongregacijos pareigūnų priminęs, kad Bažnyčios istorijoje toks Kristus pasirodymas tebuvo žinomas tik šv. Petriui, kada tas bėgo iš Romos nuo persekiojimų.

Mazosios Lietuvos svente

Sausio 15 dieną sueina 33 metai, kai šiaurinė Maž. Lietuvos dalis — Klaipėdos kraštas susijungė su didžiąja Lietuva į vieną valstybę. Šis aktas kilo iš tvirtos Prūsų Lietuvos lietuvių noro atsikratyti vokiečių jungu ir susivienyti su savo broliais anapus Nemuno į vieną Lietuvos valstybę. Šis aktas buvo patvirtintas ginklu ir išpirktas kraujo aukomis.

Ne visa Prūsų Lietuva tada išsilaisvino. Tik šiaurinė jos dalis tegalėjo pajusti laisvės palaimą, bet Didž. ir Mazosios Lietuvos vienybės idėja nežuvo. Ji paliko gyva iki šių dienų, kad mes ją įgyvendintume. Mūsų kartos šventa pareiga yra budėti, kad atstatant Lietuvos valstybei visos lietuviškosios žemės būtų sujungtos po Baltojo Vyčio vėliava.

Karaliaus Mindaugo, Gedimino, Kęstučio, Algirdo ir Vytauto sukurtoji Lietuvos imperija žlugo nuo lenkų vyliaus, nes nespėjo laiku įsitvirtinti prie Baltijos jūros krantų. Tik jūrinės valstybės išsaugojimo savo galybę ir garsą, o tautos be jūros liko mažomis arba tapo išnaikintos ir svetimųjų pavergtos.

Ateities Lietuva, jeigu ji nori išlikti gyva ir ekonomiškai pajėgi, turi tapti jūrine valstybe. Jūra yra reikalinga ne tik pasimaudymui Palangoje, bet kaip pigus kelias prekėms nepriklausomai nuo kaimynų išvežti arba atvežti. Jūra gali duoti duoną tūkstančiams iš planingai suorganizuotos žvejybos. Norvegijoje du trečdaliai visų gyventojų verčiasi žvejyba arba laivininkyste.

Mūsų senesnioji karta nesuprato jūros reikšmės Lietuvai. Mūsų lietuviškojo laivyno steigimo pirmosios pradėjo rūpintis moterys. Kad mes per mažai vertinome jūros bei laivyno reikšmę liudija ir tas faktas, kai atvadavus Klaipėdą mes "sugebėjome" jūrininkų mokyklą perkelti į Kauną ir po poros metų kaip "nebereikalingą" uždaryti. Rusams užimant Lietuvą mes turėjome dešimt kartų mažiau laivų negu mažutė Estija, o savajam laivynui kadrus tekė ruošti Suomijos mokyklose.

Šiandien, minėdami 33-čiasias metines nuo Klaipėdos krašto išsilaisvinimo, pasiryžkime nebekartoti praėties klaidų ir tikėkime, kad jaunoji karta sukurs Lietuvą kaip tvirtą jūrinę valstybę. Nesvarbu, kuri partija Lietuvą ateityje valdys. Nesvarbu, kokia valdymosi sistema tenai bus, bet svarbu, kad Lietuva keltųsi nepriklausomam gyvenimui su sostine Vilniumi ir su plačiu išėjimu į jūrą vakaruose. Mes esame Vakarų Europos tau-

ta ir mūsų pareiga yra labiau orientuoti į Vakarus, pasidarant tvirta jūrine valstybe, kaip kad yra Norvegija, Suomija, Danija, Švedija, Belgija arba Olandija. Tos tautos mažos gyventojų skaičiumi, bet galingos jūrose. Jų kultūrinis pakilimas ir ekonominis standartas buvo atsieltas jūrininkystės išvystymo dėka.

Norėdami įsitvirtinti prie Baltijos jūros krantų neturime pamiršti ir lietuviškojo pajūrio gyventojų. Jie yra savo kilme lietuviai, tik, galbūt, kai kurie 700 metų eigoje pasidarė pasyvūs lietuviškam reikalui, tačiau galime pasidžiaugti, jog dauguma išliko ištikimi Lietuvai ir išlaikė lietuvišką kalbą, galbūt, geriau negu mūsų vaikai Australijoje per 7 metus. Su liūdesiu tenka prisiminti, kad po sukilimo dienų nebebuvo broliškumo tarp Didžiosios ir Mazosios Lietuvos lietuvių. Didele kliūtimi buvo ir religijos skirtumas, nes mažo išsilavinimo žmonės tada dar nepajėgė atskirti tikybės nuo tautybės. Mūsų vadai Didžiojoje Lietuvoje buvo baigę lenkų arba rusų mokyklas, o Maž. Lietuvoje vokiečių. Didž. Lietuvoje buvo garbinamos partijos ir jų reikšmė statoma aukščiau už valstybės interesus, gi Maž. Lietuvoje buvo tik klausama, ar tu lietuvis ar vokiečių. Prūsų Lietuvos lietuviui buvo svetimas partinis susiskaldymas, todėl jis ir mažai draugų teturėjo.

Po karo vėl visi susitikome pabėgėlių stovyklose. Prisimename, kaip visi "piktindavosi" girdėdami mažlietuvių vaikus kalbant žemaitiška pajūrio tarpe, tačiau šiandien ne po 700 metų, bet tik po 7 metų Australijoje jau daugelis didlietuvių vaikų nebemoka nei lietuviškai "labą dieną" pasakyti. Atsiranda net tokių, kurie norėtų gauti kraštą be gyventojų. Tiesa, lenkai ir čekai, su rusų armijos durtuvų pagalba ištrėmė iš užimtų kraštų gyventojus, bet pagalvokime, ar tai būtų krikščioniškai pasielgta. Net Vatikanas pasmerkė šį smurtinį aktą. Atsiminkime, kad Lietuva tegalės atgauti laisvę tik Anglijos ir Amerikos pagalba. Ateities kare, galbūt, vokiečiai bus amerikiečių pusėje, tad pagalvokime blaiviai, kas mums leis sustabdyti nuo grįžimo bent vieną žmogų.

Mūsų pareiga yra ne tuščiomis svajonėmis užsiimti, bet rūpintis, kad lietuviškojo pajūrio gyventojai išliktų lietuviškai ir grįžę į tėvynę per pirmąjį plebiscitą savo balsus atiduotų už prisijungimą prie Lietuvos. Jei mes snausime, tai ateityje gali mums atsitikti taip, kaip prancūzams su Saaro

kraštu.

Skaudžiai prasikalto prieš lietuvių tautą tie asmenys, kurie, mums gyvenant Vokietijos stovyklose, darė intrigas UNRROoje Ženevoje ir anglų armijos štabe prie Detmoldo, kad būtų išskringuoti iš stovyklų mažlietuvi. Tūkstančiai jaunimo buvo išmesti į vokiečių mokyklas ir ateityje mes vargiai begausime jų balsus Lietuvos naudai. Tai buvo pasitaravimas vokiečiams ir Maskvai.

Niekada nėra vėlu atitaisyti praėties klaidas. Nėra dar pervėlu ir mums patikrinti savo pažiūras į Prūsų Lietuvos reikalus. Ateikime tik į pagalbą su moraline ir materialine parama Maž. Lietuvos Tarybai, kuri jau 38 metai kaip rūpinasi lietuvių išlaikymu tarp Prūsijos lietuvių. Paremkime ir nepagailėkime vieno šilingo kartą per mėnesį nusipirkti jų leidžiamą laikraštį *Keleivį*, nes jis be užjūrio lietuvių pagalbos negali išsilaikyti. Gėda mums, kad nesugebėjome išlaikyti Maž. Liet. Bičiulių Draugijos skyrių Adelaidėje ir Melbourne.

Lietuvos valstybė negalėtų ilgai gyventi neturėdama plataus išėjimo į jūrą, nes būtų per daug priklausoma nuo visų kaimynų spaudimo. Gaudami išėjimą į jūrą, mes gausime kraštą su visais vietiniais gyventojais, todėl pasistenkime, kad to krašto gyventojai jaustų norą dėtis prie Lietuvos valstybės.

Vasario 16 gimnazijoje mokinas kelios dešimtys Prūsų Lietuvos jaunimo, kuris ateityje vadovaus visuomeniniam gyvenimui. Maž. Lietuvos Taryba rūpinasi lietuvių išlaikymu tarp Prūsijos lietuvių. Maž. Lietuvos Bičiulių Draugijos rūpinasi vienybės įgyvendinimu tarp Didž. ir Maž. Lietuvos lietuvių. Paremkime šitą organizaciją veiklą. Šiandien šitos paramos ypatingai yra laukiama iš jaunimo, kuris moka tautos interesus statyti aukščiau už grupinį susiskaldymą, atneštą į Lietuvą iš carinės Rusijos Dėmos laikų. Jei norime ateityje tvarkytis pagal demokratine konstituciją, tai partijos yra reikalingos, bet reikia visada tautos interesus statyti aukščiau visų privatinių ir grupinių reikalų. Šiandien pavergtoji Lietuva reikalauja vienybės mūsų tarpe, nes tik būdami vieningi, mes galime efektingiau organizuoti kovą už Lietuvos išsilaisvinimą. Tegu sausio 15-toji pasilieka mūsų kaip jūrinės Lietuvos pagavimo ir vienybės tarp Maž. ir Didž. Lietuvos lietuvių sustiprinimo diena, nes tik vienybėje Lietuvos galybė.

Alb. Pocius

ŽINIOS

(Tąsa iš 1 psl.)

* JAV-bių armijos vadovybė praneša, kad šeši vairuojamųjų sviedinių batalionai išsiunčiami į Europą sustiprinti Vakarų Europos gynybos. Vairuojamos atominiais užtaisais bombos gali pasiekti taikinius už 75 mylių užfrontėje.

* *Charli Chaplino garsusis skėtis* parduotas iš varžytynių už £100 Paryžiuje. Gauti pinigai eina paremti prancūzų artistams.

* *Žydų bendruomenė Jorkšyre* (Anglijoje) pavedė savo advokatui pravesiti tyrinėjimus, ar tikrai žydas biznierių Eric Meyers pardavė Egiptui 223 tankus. Mat, Meyers nupirko tuos tankus iš Anglijos armijos kaip laužą, nugaubė juos į Antverpeną ir ten pardavė Egiptui ne kaip laužą, bet kaip tinkamus vartojimui ginklus, kuriais egiptiečiai ruošiasi kovoti prieš Izraelį.

* *Sovietų Sąjungos finansų ministris Zverev* pranešė Aukščiausios Tarybos posėdyje, esą išlaidos kariuomenės reikalams ateinančiais biudžeto metais mažinamos apie 10 procentų ir sieksiančios apie 102,5 milijardo rublių iš bendro 500 milijardų rublių biudžeto. Prisimenant, kad bolševikai niekada tiesos nesako, ir dėl šito tariamojo "sumažinimo" tenka labai suabejoti.

* *Pietų Korėjos pakrančių apsaugos* kateris buvo užpultas kiniečių komunistų karo laivų ir 4 įgulos nariai buvo paimti. Pietų Korėjos sargybos pastebėjo daug kiniečių žvejų laivelį, žvejojantį Pietų Korėjos teritoriniuose vandenyse ir vieną jų suėmė. Tada įsikišo kiniečių karo laivai ir suėmė korėjiečių laivelio įgulą.

* *14 mylių nuo Penango salos* (pie Malajų) jūrų piratai užpuolė tris Sumatros laivelius ir atėmė iš jų visą krovinį — 30 tonų gumos, vertės apie £15.000.

* *Anglijos viena oro laivyno bendrovė* paskelbė, kad ji statysianti didžiausią pasaulyje jet tipo keleivinį lėktuvą, galintį nešti 145 keleivius per Atlantą 575 mylių greičiu per valandą.

* *Praejusią švenčių metu JAV-bėse* kelių nelaimėse žuvo apie 500 žmonių. Iš viso praėjusiais metais kelių nelaimėse JAV-bėse užmušta 38.000 žmonių.

* *JAV-bėse nukritus keleiviniam lėktuvui* žuvo 17 asmenų. Nukritęs lėktuvas užsidedė ir niekas neišsigelbėjo.

* *Kova su skėriais Pietų Australijos valstybei* kainavo per 150.000 svarų. Nedideli skėrių būriai pasiekė net Adelaidę, tačiau rimtesnės žalos nepadarė.

Užmušti 56 Sirijos kariai

Gruodžio 11 dieną Izraelio (žydų) pasienio sargybos apšaudė Sirijos sargybas ir 56 karius užmušė, patys netekdami 6 karius. Ryšy su tuo Sirija įteikė skundą Jungtinėms Tautoms, prašydama pašalinti Izraelį iš Jungtinių Tautų už karines provokacijas ir neteisėtus sargybų užpuolimus. Sirija taip pat reikalauja, kad Izraelis atlygintų nuostolius ir kad būtų pavartotos prieš Izraelį ekonominės sankcijos.

Šia proga pažymėtina, jog Jungtinių Tautų atstovas pareiškė, kad ši kartą kaltas Izraelis.

Tuo tarpu tiek Vakarų valstybės, tiek ir Sovietų Rusija skubiai siunčia ginklus arabų valstybėms ir Izraeliui, o žodžiais visi tariamai kovoja už taikos išlaikymą Artimuosiuose Rytuose.

Mr. Nehru apgailestauja Sovietų vadų išsišokimus

Indijos min. pirm. Mr. Nehru pareiškė apgailestavimą dėl Sovietų vadų Bulgario ir Chruščiovo pasakytų kalbų vizituojant Indiją. Bolševikų vadai savo kalbose labai užsipulė Angliją ir kitas Vakarų tautas. Dr. Nehru pareiškė, kad bolševikų vadai iškreipė istoriją, tvirtindami, jog Vakarų tautos užsiundė vokiečių nacius užpulti Sovietų Rusiją, nes, kaip žinoma, tarp nacių Vokietijos ir komunistų Rusijos buvo pasirašyta slapta sutartis pasida linti Lenkiją ir Pabaltijo tautas.

Dr. Nehru apgailestavo, kad Indijos svetingumą bolševikų vadai išnaudojo nekultūringiems išsišokimams.

KULTŪRINĖ KRONIKA

Paskirti redaktoriai visiems Lietuvių Enciklopedijos tomams: Nuo K iki Kl redaguos J. Puzinas, Kl iki galo — P. Čepėnas, L-J — Girmius, M iki Mn — Puzinas, Mn iki galo ir N — P. Čepėnas, O ir P iki Pl imtinai — Girmius, Pl iki galo, Q ir R iki Rn — Puzinas, Rn ir S iki Se — Čepėnas, Sf iki galo — Girmius, Š ir T — Puzinas, U, V, W ir X — Čepėnas, Z, Ž, ir papildymus — Girmius. Raidės L bus išleistas atskiras tomas LIETUVA, kurį redaguoja Maciūnas. LE prašo lietuvius visame pasaulyje norimą ir tinkamą Enciklopedijai paskelbti medžiagą siųsti tokiu adresu: Lietuvių Enciklopedija, 265 C. Street, South Boston 27, Mass. USA.

V. K. Banaitis baigė komponuoti 3 v. operą "Juratė ir Kastytis", parašytą pagal Br. Buivydatės libretą. Ją kompozitorius rašė 3 metus.

Sol. P. Bičkienė buvo priimta į Čikagos operą ir gavo solo partiją operoje "Trijų karalių meilė".

"Šviesos" sambūris JAV-se minėjo V. Krėvės-Mickevičiaus mirties metines. K. Ostrauskas buvo pakviestas skaityti paskaitas apie Krėvės kūrybinį veržlumą, A. Merkelis apie jį kaip kūrėją ir žmogų, aktorai Daubaraitė, H. Kačinskas ir K. Vasiliauskas paskaityti ištrauką iš V. Krėvės kūrinių.

Čikagos gydytojų grupė, kurioje dalyvauja ir lietuvis Dr. J. Adomavičius, paskelbė gydytojų suvažiavimui apie naują vaistą DDA, kuris sėkmingai naikina ulcers. Tą vaistą gydytojų

d-ja, ištyrusi, pagyrė.

* *Apie poeto A. Mickevičiaus 100 mirties metinių sukaktį*, suėjusių š.m. lapkričio 26d., rašo taip pat prancūzų, šveicarų ir kt. spauda. Ši sukaktis didelėmis išklmėmis atžymima taipgi okup. Lietuvoje — Vilniuje, Kaune ir kitur.

NOBELIO PREMIJOS LAUREATAS

Šių metų Nobelio literatūros premija teko Islandijos rašytojui Haldor Kiljan Laxness. Jo kandidatūra jau pernai buvo minima, ir jis pats tos premijos jau senokai laukė. Reikalą painiojo tas faktas, kad jis yra gavęs Stalino premiją ir ją su džiaugsmu paėmęs. Tai komunistų simpatikas! Argi nebuvo kitų geresnių rašytojų? Šio Islandijos rašytojo kandidatūrą parėmė kiti kultūrbolševikai, ypač švedų spauda, kuri biznio sumetimais ieško gerų santykių su Sovietais ir jiems pataikauja. Tad nenuostabu, kad ši kartą laureatas sutinkamas gana tyliai, daug kas pasisakė, kad tai Nobelio premijos nuvertinimas.

Rašytojas yra dabar 53 metų. Į literatūrą jis veržė veržėsi. 17 metų, 1919 m. parašė pirmąjį romaną, kurio dabar niekas neatšimena. Po pirmo pasaulinio karo jis daug keliavo, svyravo tarp rytų filosofijos ir pasaulio suvienijimo, tarp Schoppenhauerio ir Nietzsches. 1922 įstojo į benediktinų vienuolyną, bet greit iš ten išbėgo. Gyveno kurį laiką Sicilijoje, kur para-

šė garsų romaną "Didysis Kašmyro verpėjas". Tada atvyko į Ameriką ir pataikė į krizės laikus, matė sėdinčius bedarbius ir pasidarė kraštutinis socialistas, kuriuo ir dabar tebėra.

Korektūros klaidos

1. AL Nr. 25/26 (188/189) literatūriname priede "Vilkų Lizdas" apsakos praleista autoriaus pavardė. Tos apsakos autorė yra Zuzana Moravskā.

2. To pat AL numerio 1 psl. pirmojo skiltyje str. "Daug pažadų Indijai, Burmai", tarp kita ko pasakyta, kad "...dėl Kašmyro eina ginčas tarp Indijos ir Afganistano...", turi būti "tarp Indijos ir Pakistano".

Už neapsižiūrėjimus atsiprašome.

Redakcija

JAU PATS METAS SIŪSTI PRENUMERATĄ AUSTRALIJOS LIETUVIUI

Siųsti galima kaip kam patogiau: banknotais registruotose laiškuose, pašto nomomis (Postal Notes) ar Money orderiais.

A t s i m i n k i m e: lietuviška spauda prikėlė Lietuvą 1918 metais, lietuviška spauda išlaikys gyvą jos dvasią tremtyje. Prenumeruokime patys ir raginkime kitus prenumeruoti AUSTRALIJOS LIETUVI. Kaina metams £2.10. 0, pusei metų — £1. 6. 0.

Adresuoti: Australijos Lietuvis, 35 Cator Street, Hindmarsh, S. A.

Brazilijoje mokosi lietuviškai

Brazilijoje, Vila Beloje, prieš trejetą metų (1953 sausio 12d.), susikūrė naujas būdas, kaip vaikus geriau išmokyti lietuviškai. Tada susiorganizavo taip vadinami vaikų popiečiai. Panašūs jie į vaikų darželį, bet čia be mokytojų dar dalyvauja ir tėvai, kurie padeda atlikti programą.

Popiečiam pradžia davė keliolika vaikų, kurie lankė lietuvių kalbos pamokas.

Nors tai nėra organizacija, bet iš valdžios vistiek reikėjo gauti leidimą. Jį išsiryškinti padėjo "Lituanios" organizacija, kuri su Lietuvių Sąjunga ir Tėvų Komitetu ir globoja šiuos popiečius. Valdžia paskyrė ir vedėją — "Lituanios" organizacijos pristatytą asmenį. Dabar vadovauja muzikas Jonas Kaseliūnas, talkininkauja mok. M. Vinkšnaitienė, mok. Halina Mošinskienė, rašytoja Karolė Pažeraitė, tautodailininkė Genė Teresevičienė.

Popiečių svarbiausias tikslas ir yra padėti patiem tėvams jų auklėjimo rūpesčiuose, puoselėjant lietuvių kalbą bei savus papročius.

Susirenka jie ketvirtadieniais ir sekmadieniais. Iki šiol stengiasi nepraleisti nė vieno sekmadienio ir niekada nesivėlinoti. Dažnai lankomasi į šeimos šventes, į sukaktis, vardines, kur vaikai tėvų priežiūroje atlieka programą. Tėvai padeda vaikams žaisti, dainuoti, lietuviškai kalbėti. Kartu moko įvairių rankdarbių, kuriuos palydi lietuviška muzika.

Patys mokytojai nemažai reikalauja ir iš tėvų ir iš vaikų, kad būtų išlaikoma bendra tvarka. Stengiamasi rodyti praktikoje, kad galima susikalbėti grynai lietuvių kalba, nemaišant į ją svetimų žodžių. Skatinama su lietuviu visur kalbėtis tik lietuviškai, nesvarbu, kur jie būtų gimę. Visą laiką seka, kad vaikai savo tarpe kalbėtų tik lietuviškai. Jiems stengiamasi surasti lietuvių draugus, su kuriais ne tik mokykloje, bet ir už jos ribų kalbėtų tik lietuviškai. Mokytojai padeda vaikams suprasti jų problemas, pamoko lietuviško tarimo. Kartu su vaikais stengiasi lietuviškai užkalbinti kitus lietuvius vaikus ir juos įtraukti į savo ratelį. Prie nemokančių kiti dalyviai nesitaiko, kaip jie, negirdėdami lietuviškai, galėjo išmokyti kitą kalbą, taip dabar, lietuvių draugijoje, be kitų pagalbos turi išmokyti ir lietuviškai.

Šiuos vaikų popiečius dažnai pami-

ni lietuviškoji spauda. Vaikai šiuos aprašymus išsikerpa ir sulipdo į albumą su lietuviškojo gyvenimo nuotraukomis bei lietuviškais vaizdais. Tuos albumus pavadino "Mūsų Lietuva". Kartais tokį albumėlį, papildę kitom iškarpom, padovanoja popiečių rėmėjams.

Visus, kurie popiečius vienokiu ar kitokiu būdu remia, surašo į atskirą knygą. Vieni mieliai paskolina savo plokšteles, knygas, kiti veltui nufotografuoja, padovanoja vaikams rašomosios medžiagos ar žaislų.

Nors tik pora metų veikia šie popiečiai, bet jau matosi rezultatai: vaikai įpranta kalbėtis lietuviškai ne tik namie, bet ir viešose vietose. Jų tėvų komitetui pirmininkauja Petras Makuška, O Lituanios organizacijos pirmininku yra inž. Zenonas Bačelis.

Be šių popiečių lietuvių kalba Sao Paulo mieste dar mokoma Vila Anastazijoje ir Vila Beloje. Pamokos vyksta 2-3 kartus per savaitę, globoja Liet. Sąjunga. Veikia vargo mokykla Moinho Vehlo, vadovauja J. Lukoševičius. Vila Zelinoje lietuvių kalbos pamokas suorganizavo ir kun. J. Šeškevičius. Čia reikia pastebėti, kad Sao Paulo mieste susiorganizavo ir kitos lietuvių inteligentinės pajėgos: prof. A. Stonis, dr. E. Draugelis, J. Lukoševičius ir kt. Jų tikslas padėti jaunimo sambūriams ir koordinuoti mokytojų darbus.

Katė išgelbėjo dobilus

Vienoj vietoj tarp trobų augo dobilų. Kasmet būdavo ir dobilų sėklų, nes visuomet apie dobilus dūzgė laukinės bitės ir rankiojo nektarą. Bet drevėje, kur gyveno bitės, atsirado pelių. Per peles bitės gyventi negalėjo. Pasidarys bitės lizdą — pelės, suradusios jį, sudraskydavo, o medų išgerdavo. Daug bičių žuvo, o likusios iškriko.

Kitais metais dobilai prasčiau augo, nes juos nustelbė įvairios piktžolės. Po metų dar mažiau dobilų liko. O trečiais metais štai kas atsitiko. Pelės aptiko katės ir ėmė jas medžioti. Pelėms atėjo blogi metai: daug jų katės suėdė, o kitos išsidangino. Ir vėl atsirado bičių. Atsirado ir dobilai, ėmė veistis ir augti. Jų sėklos krito žemėn, dygo ir neleido augti įvairioms piktžolėms.

LIETUVOS MOKYKLŲ PRADŽIA LIETUVOJE

Lietuvos mokyklų istorija prasideda nuo XIV šimtmečio pabaigos. Pirmoji mokykla buvo įkurta 1397 m. vienuolių pranciškonų Vilniuje. 1507 m. jie įkūrė kitą mokyklą Tauragėje, 1513 m. prie šv. Jono parapijos Vilniuje, 1520 — Žiežmariuose, 1924 — Eišiškėse.

1569 m. Lietuvoje įsikūrė vienuoliai jėzuitai, kurie ypatingą dėmesį kreipė į aukštesnias mokyklas-kolegijas. 1570 m. Vilniuje jie įkūrė pirmąją kolegiją. Kiek vėliau — Kražiuose, Gardine, Kaune, Panevėžyje, Žodiškiuose, Brastoje. Žemesnių mokyklų jėzuitai įkūrė Varniuose, Lauksodyje ir Šėduvoje.

XVIII a. Lietuvoje įsikūrė vienuoliai pijarai, kurie taip pat steigė kolegijas ir žemesnias mokyklas. Pijarai įkūrė mokyklas Vilniuje, Germaninyse, Panevėžyje, Varenavoje, Ukmergėje ir Raseiniuose. Nuo jų neatsilikio ir kiti vienuoliai. Bernardinai 18 a. įsteigė savo mokyklas Telšiuose ir Dotnuvoje, dominikonai — Žemaičių Kalvarijoje, karmelitai — Kolainiuose, bazilijonai — Padubysyje. Vienuoliai įkūrė įvairių mokyklų ir kitose Lietuvos vietose: Ilukštoje, Lydoje, Merkinėje, Troškūnuose, Pastoviuose.

Beveik visa Lietuva buvo nusėta aukštųjų ir parapiinių mokyklų. 1853 m. vien Žemaičių vyskupijoje buvo 197 parapiinės mokyklos su 5910 mokinių. Visoje Lietuvoje buvo per 300 parapiinių mokyklų ir tik 17 valdiškų su 815 mokinių.

Uoliausias mokyklų organizatorius buvo Žemaičių vyskupas Lapučinskas (miręs 1778 m.) ir vysk. M. Valančius. Jie stengėsi kiekvienoje parapijoje įkurti mokyklą, o Varniuose, Tytuvėnuose, Šėduvoje ir Joniškėje buvo net dviklasės parapiinės mokyklos.

Vyskupo M. Valančiaus laikais žmo-

nių, mokančių skaityti ir rašyti, Lietuvoje buvo gana didelis skaičius. Rietavo dekanate 1853 metais iš 13 parapijų skaityti ir rašyti mokėjo 11.296 žmonės, o 1863 m. — 24.330 žmonių.

Muraujovas, norėdamas surusinti Lietuvą, vien Žemaičiuose uždarė 150 parapiinių mokyklų. Tada lietuviai pradėjo steigti slaptas mokyklas ir mokyti gimtosios kalbos. Kur negalėjo įsteigti slaptų mokyklų, ten močiutė prie ratelio išmokė skaityti lietuviškai.

P. B. (Darb.)

Nauji naftos laukai Sovietų Rusijoje

Grįžusieji iš Sov. Rusijos karo belaisviai papasakojo apie Sovietų surastus naujus naftos laukus. Kur gauti naftos ir benzino visai jų mechanizacijai bei motorizacijai. Sovietų vadovai jau seniai suka galvas. Reikia jo ne tik šimtams tūkstančių traktorių žemės ūkyje, bet ir daugiau kaip 1 milijonui automobilių, 65 šarvuotųjų divizijoms, 70 aviacijos divizijų, karo laivynui ir t. t. Plačioj erdvėj tarp Volgos ir Uralo, pasirodo, susikūrė naujas naftos centras — antrasis Sov. Sąjungos Baku. Prie Kuibyševo ir netoli Volgos kilpos tik vienais 1947 m. buvo gauta jau 8 kartus tiek naftos, kiek visoje Sov. Sąjungoje 1940 m. Naftos rasta taip pat į pietus nuo Molotovo vardo pramoninio miesto prie Kamos, be to, Ferghano baseine, prie Turasevio, centrinėje Azijoje, prie Irkucko, netoli Baikalo ežero ir prie Ochocko jūros. Sachalino saloje norima sukurti "trečiasis Sovietų Baku" centras. Iš visos Sovietų naftos produkcijos, 1953 m. siekusios 58 mil. tonų, Baku produkcija šiandien nesudaro nė trečdaliu, kai tuo tarpu seniau užimdavo per 60 procentų.

PILIETIS — TARPTAUTINĖS TEISĖS SUBJEKTAS

Neseniai Belgija ir V. Vokietija prisidėjo prie Europos Konvencijos 25-jo straipsnio, liečiančio žmogaus teises. Pagal šį straipsnį 260 milijonų europiečių (Strasburgo Europos Tarybą sudarančių valstybių piliečiai) turi teisę kiekvieno metu skųstis Europos Tarybos Žmogaus Teisių Komisijai dėl konvenciją pasirašiusių valstybių elgesio. Ši komisija iš pradžių stengsis tarpininkauti tarp skundėjo ir apskųtosios valstybės. Jeigu šis tarpininkavimas pasirodytų nesėkmingas, byla perduodama Europos Tarybos Ministrų Tarybai, kurioje sprendimas bus daromas 2/3 balsų dauguma.

Po to, kai šią konvenciją pasirašys 8 valstybės, pradės veikti privalomas Tarptautinis Teismas. Tuo būdu tarptautinė teisė šia konvencija įgauna naują aspektą: iki šiol tarptautinės teisės subjektai buvo valstybės. Tai buvo tikriau tarpvalstybinė teisė. Ši konvencija pirmą sykį įgalina atskirą pilietį patraukti atsakomybėn valstybę.

Deja, šios tarptautinės teisės išsiplėtojimu ir jos teikiama privalu-

DIDELI TURTAI KANADOS ŠIAURĖJE

Anglis, nafta ir kiti mineraliniai turta yra dideliuose ištekluose Kanados šiaurėje ir galimybės juos išnaudoti priklauso tik nuo pinigų, taip sako dr. Y. O. Fortier, senas šiaurės tyrinėtojas, sugrįžęs po penkių kelionės mėnesių iš šiaurės.

Dr. Fortier sako, kad jo sudaryta grupė iš 11 žinovų geologų ir 10 studentų ištyrinėjo ir sudarė žemėlapiams medžiagą iš šiaurės regiono plotų 120.000 kvadratinų mylių.

"Mes atradome daugybę dalykų laike šios kelionės", pasakė jis. "Vienas iš jų yra tas, kad naftos ir kitų mineralų galimybės Kanados šiaurėje yra pasakiškos. Manau, kad vyriausybė finansuos ir kitą kelionę, kuri galutinai išsklaidys bet kokias pirmiau buvusias abejones."

Visos šios operacijos buvo atliktos iš lėktuvų. Priešakinė dalis buvo išskridusi iš Ottavos ir įkūrė bazes.

Svarbiausioji dalis paliko Ottavą paskutinioji. Jo keliauo 600 mylių atstumu nuo šiaurės ašigalio. Surašinėjo pranešimus apie anglies išteklius ir jų atradimus ir išžvalgė visą sritį su magnetometru ieškodami naftos.

Instrumentas, nešamas debesyse, rodė uolų sluogsnų žemumas ir augštumas tiek sausumoje tiek ir vandenyje.

"Mes užtikome dideles sritis anglies — sako Ottavos geologas. "Mes taip pat užtikome sritis, kuriose, atrodo, esama naftos".

mais negalės naudotis Europoje gyvenantieji lietuviai, nes jie taikomi tik pasirašiusių valstybių piliečiams. Būtų labai svarbu, kad mūsų politiniai veiksniai ir šioje vietoje imtųsi iniciatyvos, jog egzilai būtų ir šia prasme sulyginti su svetingojo krašto piliečiais. Ši problema įgauna aktualumą ypač šiuo metu kada Sovietai mėgina iš naujo pasiekti tai, ko jiems nepasisekė po karo, — grąžinti į savo kilmės kraštus egzilus. Šis reikalavimas VLIKo buvo iškeltas Austrijos kanceliariui Raabui, o vėliau pakartotas Adenaueriui.

Kolonistai ir bitės

Prieš 250 metų Australijoje buvo toks atsitikimas. Atvažiavę anglų kolonistai pasėjo pašarui raudonųjų dobilų. Dobilai augo, bet sėklų nebuvo. Viską darė, visai bandė, bet nieko gero nebuvo. Šio dalyko kolonizatoriai ilgai negalėjo suprasti. Pagaliau suprato. Didžiausia čia buvo bėda, kad Australijoje tuomet nebuvo nei laukinių, nei naminių bičių. Bitės padeda augalams veistis. Jos, beješkodamos medaus, skraido nuo vieno žiedo ant kito, kol suranda truputį nektaro. Paskui skrenda į avilį. Jos išnešioja po žiedus augalų dulkeles, kurioms susikeitęs apsidulkina žiedas. Be šių dulkių susikeitimo nė vienas žiedas neužmęgs ir neturės sėklų. Kolonistai, supratę reikalą, atsigabeno į Australiją bičių. Šios greit įsiveisė ir tuoj atsirado raudonųjų dobilų sėklų. Dabar šie dobilai Australijoje labai gerai dera.

Bitės, širšės ir kiti vabzdžiai reikalingi ne tik dobilams, bet ir kitiems augalams. Jie, rinkdamiesi maistą žieduose, atlieka labai naudingą darbą: išnešioja žiedų dulkeles. Be jų daugumas augalų išnyktų. Todėl vabzdžiai naudingi laukams, pievoms ir miškams.

Sovietų raketinis lėktuvas

Iš R. Vokietijos pranešama, kad naujas sovietų raketinis lėktuvas — VAK 24 — pasiekė 1.500 mylių per val. greitį.

Pažymėtina, kad jau 1953m. amerikietis karo lakūnas maj. Charles Yeager savo raketiniu lėktuvu Bell XIA pasiekė 1.650 mylių per valandą greitį.

Nesivarginkime
ieškodami pasiteisinimų,
kodėl neaukojame lietuvių
namams.
Pasiteisinimo nėra.

KAMŠCIO SPALVA
PASAKO SKONI

- * Giliai raudonas — džinas kokteilis
- * Dangiška mėlynas — ananasų
- * Šviesiai žalias — bananų
- * Oranžinis — apelsinų
- * Auksinis — aprikosų
- * Raudonas — vyšnių

Pirkdami atsižvelkite į
Mėlyną etiketę
VYNŲ LIKERIAI

Van Diemen

VISUOSE
HOTELIUOSE

Vyno likerai kokteiliai

SPAUDOS APŽVALGA

AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBOS REIKŠMĖ

"Darbininkas" š.m. lapkr. 22 d. vėdamajame vertina Amerikos Lietuvių Tarybos reikšmę iš 15 metų nueito kelio. Savo straipsny, pavadintam "ALTui penkiolika metų", laikraštis be kita ko rašo:

"Amerikos Lietuvių Taryba įsikūrė 1940 metais, kai Sovietų Sąjunga, sulaužiusi savo sutartis su Lietuva, ją okupavo. Amerikos lietuviai labai skaudžiai išgyveno tą brutalią Lietuvos pavergimą.

Nepriklausoma Lietuva buvo atkurta ne vien lietuvių savanorių krauju, bet ir Amerikos lietuvių pastangomis, kai jie rinko milijonus parašų už Lietuvos laisvę ir milijonais dolerių Lietuvos rėmė — aukomis, paskolomis ir siunčiamais pinigais savo giminėm. Dar nei šiandien nėra pakankamai įvertintas tasai Amerikos lietuvių įnašas Nepriklausomai Lietuvai atkurti ir atstatyti.

Kai Lietuva savo nepriklausomybe jau džiaugėsi, Amerikos lietuviai buvo lyg ir išleisti iš jos dėmesio ar bent nebuvo tiek rūpinasi savais užjūrio broliais ir seserimis, kaip jie rūpinosi Lietuvos nepriklausomybe. O tačiau, kai toji Lietuvos nepriklausomybė bolševikų buvo užgnaužta, Amerikos lietuviai nepasakė, kad ir mes dabar jau mažiau savo tėvyne rūpinsimės. Jų meilė savo tėvynei buvo karštesnė už patirtą nusivylimą, o bolševikinis plėšrumas dar tiek įskaudino, kad Amerikos lietuviai atidėjo į šalį tarpusavio nesutarimus ir rado kelią į bendrą Amerikos Lietuvių Tarybą ginti Lietuvos laisvę. Vieni tik tai komunistai nuėjo su Lietuvos okupan-

VIKŠRŲ ŽALA

Uodai kiaušinėlius deda vandenyje. Iš tų kiaušinėlių išsiritą vikšrai, kurie gyvena vandenyje. Šiais vikšrais minta žuvis. Taip pat vandenyje gyvena ir vadinamosios gegužės musės vikšrai. Šios musės vikšrai surija labai daug lašišių apnarsių. Jie gal ir visus apnarsių suėstų, bet tai padaryti neleidžia kita žuvis — upėtakis. Upėtakis suėda labai daug šios musės vikšrų. Tuo būdu uodų vikšrais minta upėtakis. Jie ėda ir gegužės musės vikšrus, o šie — lašišių apnardus. Jei kuriais metais apnarsių būna mažiau, tai ir upėtakių sumažėja, nes nėra ko ėsti. O kai mažiau upėtakių, tai ir lašišių mažiau, nes tada mūsų vikšrai suėda labai daug lašišių apnarsių.

AR ŽINAI, KAD —

* *Kišenvagiai* dažniausiai (30 iš 50) turi lietpalčius ant kairios rankos. Tai reikalinga greitai piniginę paslėpti ir užmaskuoti įtartingą prisilytėjimą.

* *Amerikoj* buvo galima pirkti viską išsimokėtinai, išskyrus kapinėse sau vietą. Dabar jau ir tai galima. Nežinia tik, ar nebaigusį mokėti guldų ir užpirktą vietą, jei niekas nesutiktų skolos mokėti.

* *Walker* ežere, Nevadoj, draudžiama plaukioti motorinėm valtīm, kad "žuvys, turinčios teisę ramiai gyventi, nebūtų bauginamos."

* *Aklas elgėta* Milane su savim nešiojasi iškabą: "Ponios ir ponai, nemeskite man netikrų pinigų. Aš esu aklas ir nematau, bet Dievas mato."

* *Kraujo spaudimui* sumažinti reikia nešioti žalius akinius, o nervams atleisti — mėlynus. Taip pataria prof. Helyos, kromoterapijos specialistas.

* *Hobbs miestelys*, Texas, kažkoks Viktoro vardu žmogus iškrėtė nemažą šunystę. Pasipiktinimas buvo toks, kad ten gyvenę dar 36 kiti Viktorai nutarė pakeisti savo vardus.

* *Pietų ašigaliui* tyrinėti besiruošiančios ekspedicijos vienas narys išsitarė, kad po ledynų pluta turi būti tiek aukso, kiek Afrikos dykumose yra smėlio.

* *Kapralas Donald Bird*, anglas, sumušė lig šiol buvusį rekordą. Jis be sustojimo skambino pianinu 48 valandas.

* *Greg Malkon* iš Calgary, Kanada, išėjo truputėlį pasivaikščioti ir dingo kaip į vandenį. Po ilgiausių ieškojimų buvo surasta Nikaraguvoje, P. Amerikoj. Į klausimą, kodėl jis taip padaręs, atsakė: "Mano gydytojas man patarė truputėlį daugiau judėti."

tais.

Tam faktui šiemet sueina penkiolika metų.

Per tuos penkiolika metų pasirodė, kad Amerikos Lietuvių Tarybos bendras darbas įmanomas, reikalingas ir nepaprastai reikšmingas. Amerikos lietuviai ALTos vardu gražiai užsirekomendavo Valstybės Departamente, kur vieninigi pareiškėdavo savo žodį opiais Lietuvos klausimais. Amerikos vyriausybei gerai žinoma, kad visi jos piliečiai lietuviai, išskyrus komunistus, vienigai pasisako prieš bolševizmą ir savo tėvų kraštui siekia laisvės. Čia tarptautinės reikšmės turėjo ALTos pastangomis ir mintimi sudaryta Atstovų Rūmų Komisija, kuri pravedė teisminį tyrinėjimą komunistų agresijos Baltijos ir kituose kraštuose. Tie dokumentai yra svarbūs ir reikalingi daug svers. Tai yra ALTos nuopelnas, be to, kurių jis turi telkdamas lėšas Lietuvos laisvinimo darbui paremti, informuodamas apie Lietuvą amerikiečių visuomenę, pareiškdamas savo žodį kiekvienu svarbesniu Lietuvos klausimu. ALTos darbais tenka tik pasidžiaugti ir linkėti jam dar didesnės sėkmės."

Kartais ir vaikai moko tėvus

Londonė profesorius Low susodino 228 vaikus tarp 8 ir dešimties metų ir paprašė, kad jie parašytų kas jiems patinka ar nepatinka savo tėvų gyvenime. Sykiu pasakė, kad ne žodelio nebus pranešta iš jų raštų tėvam.

Daugelio raštuose buvo susirūpinimas panašus į šios mergaitės maldą: "Dievuli, duok, kad mamytė ir tėtukas nesipyktų." Mažieji nesupranta, kodėl jie pykstasi, bet ta tylos ar žodžių audra, kurioje jie atsiduria prie stalo su tėvais, apnuodija mažųjų gyvenimą.

Kita gražuolė jau kalba apie meilę pamokomu tonu: "Tėtė ir mama turi mane taip mylėti, kaip mano Petrelis." Kai tos meilės nepajunta, vaikas darosi uždaras ir ima gyventi atskiru nuo tėvų gyvenimu.

Kiti pamokymai tėvams:

"Tegu mus nebaudžia matant ki-
tiem vaikam".

"Tegul be reikalo nenutraukia mūsų žaidimo."

"Nepatinka, kad iš manęs juokiasis".

"Tegul priima rimtai, ką aš kalbu."
"Tegul nedaro ko ir mums neleidžia."

"Man labai skaudu, jei mane paguldo ir liepia užmigti, pirma neatleidę to ką aš negerai padariau."

"O kaip gerai, kai tėtukas ar mama su manim pažaidžia drauge."

Priešvedybiniai rūpesčiai

Budintis policininkas vieno sodo pakrastyje nugirdo kukčiojančią moterį, paskui ir balsu rėkiančią: "Niekšė, vaikžudyd!" Nuskubėjęs ton vieton, policininkas rado tą kukčiojančią moterį ir šalia jos besišaipantį jaunikaitį.

— Kas čia? Ar tai jis, tas žmogžudys? — paklausė policininkas.

— Ne, — atsakė ašaras šluostydama moteris. — Mes tikitai juokavom...

— Maži juokai su žmogžudystėm, — šaltai atsakė policininkas ir abu nusivarė į policijos būstinę. Ten moteris ramiai dėstė:

— Mudu kalbėjome apie nuosavą namą. Jis užsispyrė, kad kieme būtų fontanas...

— Tai nesvarbu! — pertraukė policijos viršininkas. — Sakyk, kas ir ką nužudė!

— Bet, pone viršininke, — mikčiojo dar moteris, — tai jau kaip tik svarbu. Aš jam sakiau, kad iš fontano kūdikį ištrauksi jau negyvą, o jis nenorėjo man tikėti ir žinoma...

— Žinoma, vaikas prigirė. Kur jo lavonas? — tardė policininkas.

Dabar į kalbą įsikišo vyriškis.

— Et, pone, taip neskubėkite! Vaikas neprigirė ir jo dar nėra. Mudu kalbėjome tik apie tai, kas gali nutikti, kai apsisėsi. O mano sužadėtinė jau pradėjo jaudintis ir šaukti pirm laiko.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

LITUANICUM — korespondencinis lituanistikos kursas, Nr. 8, 1955 m. lapkričio mėn.

Redakcinė komisija: A. Zubras, A. Kazijienė, Kun. J. Kungys ir J. Janulaitis. LEIDĖJAS: Lietuvių Kultūros Fondo Australijos Valdyba. ADRESAS: Mr. J. Janulaitis, 4 Grandview ave., Maribyrnong, W. 3, Vic.

Šiame numeryje randame šiuos svarbesnius straipsnius: A. Z. — Kalbos kultūra, K. J. K. — Lietuvos perėjimas į krikščioniškąją kultūrą, J. J. — Lietuvos ežerai, A. Zubras — Rašiniai laikraščiams, Kun. J. Kungys — Katalikų bažnyčios būklė prieš reformaciją, žodyno dalykai ir kt.

Šis numeris ypatingai turiningas ir rekomenduotinas kiekvienam tautiejiui bei tautietei, kurie nori geriau pažinti savo tėvynę Lietuvą.

MOTERIS Nr. 1, 1955 m. spalio-gruodis, Lietuvių moterų žurnalas, leidžiamas kas trys mėnesiai. LEIDŽIA Kanada Lietuvių Katalikų Moterų Draugija. Redaguoja Stasė Prapuolenytė. Viršelis ir vinjetės dail. H. J. Zmuidzinienės. REDAKCIJOS ADRESAS: 194 Charlton Ave. W., Hamilton, Ont. ADMINISTRACIJOS ADRESAS: 46 Delaware Ave., Toronto, Ont., Canada. Prenumerata metams 3 doleriai (apie £1. 7. 0.)

Šiame numeryje randame šiuos svarbesnius straipsnius: Leidėjų ir Redakcijos žodis, M. Galdikienė — Žvilgsnis į save ir į savo siekimus, Vysk. B. Brizgys — "Moterial", Mintys spalio mėnesiui, Nelė Mazalaitė — Giminytė, A. Tamošaitienė — Raštuoti meginiai dėvėjimui ir parodomis, Stasė Šemenienė — Pradedančiai žurnalistei, Literatūra ir auklėjimas, Namai, Mergaičių kertelė, Apžvalga, Mūsų moteris, P. Rudinskas — Moteris amžių bėgyje, Mano nemirtinga teta, Mados, Seimininkėms ir visa eilė poezijos kūrinių, įvairių patarimų, įvairenybių ir kt.

Savo įžanginiame žodyje žurnalo redaktorė sako: "Iš skaitytojų pusės mes pagėdijame ne vien pasyvaus daugumos pritarimo. Kiekviena lietuvių moteris, kuri nori savo lietuviško žurnalo, turi po truputį ta linkme pasidaruoti."

Žurnalą pradėjome redaguoti be finansinio pagrindo. Jo gyvenimui, todėl, reikalinga, kad įvairiose vietovėse, kur gyvena daugiau lietuvių, atsirastų bent po keletą asmenų, kurios "Moters" reikalui panorėtų atiduoti vieną kitą valandą per mėnesį. Norinčios pataikinti malonėkute susisiekti su "Moters" redakcija ar administracija. Praleisite įdomiai savo liuoslaikį ir atliksite gerą darbą."

Pirmas "Moters" numeris daro labai gerą įspūdį, turiningas, todėl ir Australijoje gyvenančios lietuvių moteris turėtų užtingai bendradarbiauti žurnale tiek jį užsiprenumeruodamos, tiek ir parašydamos jam straipsnių moterų reikalais.

"Moters" žurnalo atstovė Australijoje yra V. Vaitiekūnienė, 2, Schofield St., Essendon, Vic.

Gustave Flaubert — PONIA BOVARY, romanas, I dalis. Nidos Knygų Klubo leidinys Nr. 9, 1955 m. 243 psl.

Žmogus ir gyvulių buitis

Gamtoje gyvuliai ir žvėrys užima ypatingą vietą. Po žmogaus jie yra pirmieji, jie yra tarpininkai tarp žmogaus. Tačiau yra gyvulių, kurie žmogažkokią "giminytę" gyvuliui. Kartais kai kurio gyvulio žvilgsnis verčia žmogų susimąstyti — jis toks gražus mielas atrodo. Bet esti ir atvirščiai. Kartais pasirodo gyvulio akyse ta praraja, skirianti žmogų nuo kitų tvarinių.

Atrodo, kad gyvuliai yra lyg pakeičti į žmogiškąją buitį. Vadinasi, gyvuliai nėra lygiai nutolę nuo žmogaus. Tačiau yra gyvulių, kurie žmogui labai svetimi, bet yra daug ir tokių, kurie žmogui ir pačiai gamtai labai reikalingi.

Kiekvienas gyvulys nori susirasti sau ramesnį kampelį. Ne visur gyvuly bei gyvis gali gyventi. Šaltuose kraštuose sušaltų, o baltieji lokiai galą gautų karštuose kraštuose. Šaltuose kraštuose gyvena toki gyvuliai, kurių nėra šiltuose kraštuose.

Ne visur gyvuliai gali veistis. Vienur jie maisto neranda, kitur priešų aibės. Žodžiu ir gyvuliai turi būti gudrūs. Pietų Amerikoj, Paragvajuje, yra labai gerų ganiavų, bet laukinių jaučių ir arklių nematyti. O gretimose šalyse šių gyvulių pilna. Kodėl jų nėra Paragvajuje? Todėl, kad jie čia negali gyventi dėl tokios musės. Šioji musė deda kiaušinėlius jaunų veršiukų ir kumeliukų bambosė. Atsiranda vikšrų ir gyvuliai dvesia. Jei kuriais metais mūsų būva mažiau, tai ir veršiukų ir kumeliukų daugiau gyvų lieka.

Urve lindis žmogus laikraščiu neskaito.

Mr. Ilgacausis

IŠVYKSTANČIUS IŠ AUSTRALIJS

Pastaruoju laiku jau nemažai lietuvių iš Adelaidės išemigravo į Ameriką, o dar daugiau rengiasi išvažiuoti. Išvažiuodami jie likviduoja savo nekilnojamąjį ir kilnojimąjį turtą, ir tik dalį savo mantos pasima su savimi. Likviduojant — išparduodant turtą, būna dalis tokio, kurio nei parduoti, nei su savimi pasiimti neapsimoka ir jis paliekamas kaip bevertis, nors kasdieniniame gyvenime ir reikalingas bei naudingas.

Adelaidės Lietuvių Sąjunga (Inc.), vykdydama lietuvių bendruomenės svarbų uždavinį, yra pasiryžusi, kiek leis aplinkybės, greitu laiku įgyti lietuvių bendruomenei namus, kur galės vienu ar kitu būdu talpintis visos lietuviškos organizacijos. Tačiau įsigijus namus, reikės inventorizacijos — stalų, spintų, kėdžių, suolų, užuolaidų, lempų, net ir indų, bei įvairių įrankių.

Visa tai turėdama galvoje, Adelaidės Lietuvių Sąjungos Valdyba ir kreipiasi į visus Adelaidės lietuvius, išvykstančius į Ameriką ar kitus kraštus, paaukoti S-gai aukščiau minėtus atliekamus daiktus, už ką ALS-ga ir visi likusieji lietuviai, kurie jais naudosis, aukojusiems bus nuoširdžiai dėkingi.

Visi suaukoti daiktai valdybos bus suinventarizuoti ir, iki namai bus įgyti, bus padėti į sandėlį, o įgytus namus, bus perkelti ten bendram visuomenės naudojimui.

Asmuo, pasiryžęs paaukoti išvardintų daiktų, prašomas arba pranešti raštu Sąjungos sekretoriui p. J. Pyragiui, 105 Hawker St., Croydon, S.A., arba paskambinti telefonu S-gos išdinininkui p. A. Šliužui, ML5814.

Paaukotas daiktus S-gos Valdyba iš aukotojo pati paims, išduodama sąrašinį pakvitavimą.

Adelaidės Lietuvių S-gos (Inc.) Valdyba

LIETUVOS RAUDONOJO KRYŽIAUS ATSIŠAUKIMAS

Mieli Tautiečiai,

Tarpe pasilikusių lietuvių Vokietijoje pagal apytikrius duomenis esama apie 690 Tbc. ir 500 įvairių chroniškų ligonių. Jie yra reikalingi pinigines pašalpas, kad galėtų įsigyti atitinkamų brangesnių vaistų, kurių ligonių kasos neapmoka, ir pagerinti savo maitinimosi sąlygas. Tokios pinigines pašalpas reikalau dažnai jie kreipiasi į Lietuvos Raudonąjį Kryžių.

L. R. Kr. Vyr. Valdyba maloniai tad kreipiasi į visus tautiečius laisvame pasaulyje ir prašo suteikti nors mažą piniginę auką L. R. Kryžiui, kad jis galėtų sušelpiti lietuvių ligonius ir į ypatingai sunkias sąlygas patekusius tautiečius.

L. R. K. adresas: Dr. L. Gronis, Litauisches Rotes Kreuz, Bonn 1, Postfach, Germany.

L. R. K. Vyr. Valdyba

VOKIETIJOJE LIKUSIŲ TAUTIEČIŲ-LIGONIŲ LAISKAS AUSTRALIJS LIETUVIAMS

Brangūs Tautiečiai,

Mes, žemiau pasirašiusieji, gavome per P. L. B. Vokietijos Krauto Valdybą mums skirtą piniginę dovaną po 10 DM. Manome, kad nereikalinga minėti, kad mes ar tai dėl ligos (Breskys ir Simonavičius esame TBC ligoniai, o aš J. Grunovas esu 68 metų amžiaus) negalėjome išemigruoti ir turėjome čia, Vokietijoje pasilikti. Koks skurdus mūsų gyvenimas, galite suprasti. Gaunama pašalpa tik tokia, kad dienos pramitimui liekasi po 50-70 pf. Vienas ar kitas galėtų iš mūsų ir šioji tokį darbą dirbti, bet, deja, darbo čia Holsteine, negauname, nes vokiečiai ir savo piliečiams neturi darbo, nes šita provincija labai tirstai pabėgėlių apgyventa. Telaimina Viešpats Dievas visus Gerardarius, kurie mus savo kilnia auka sušėpė. Mes džiaugiamės, kad dar nesame mūsų brangių tautiečių užjūryje pamiršti. Dar kartą tariame širdingiausiai aciū ir linkime visiems aukotojams geresnio pasisekimo gyvenime. Linkime linksmų šv. Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų.

Jūsų

Julius Simonavičius, Jurgis Grunovas, Jonas Breskys.

LAISKAI REDAKCIJOJE

Žemiau išvardintiems asmenims gauti laiški, kuriuos galima atsiimti AL Redakcijoje. Apie juos jau buvo įvairiu laiku skelbta, tačiau iki šiol adresatams neatsiliepus, kartojame dar kartą. Neatsiėmus laike 30 dienų nuo šio paskelbimo laiški bus arba sunaikinti arba gražinti siuntėjams, kurių adresai ant voko pažymėti:

1) Dr. Vet. Brundzai iš Detroit, USA, 2) Vytautis Jacevičius, iš W. A., 3) Kaziuo Sinkėvičius, iš Argentinos, 4) Okokui iš Vokietijos, 5) J. Backaičius iš N. S. W., 6) Jadvygą Stančiukaitę iš Chicago USA, 7) Ignui Vaitkevičių iš Caracas, Venesuela, 8) Alfonsui Bajeliui iš Toronto, Kanada, 9) St. Okokiui iš Argentinos, 10) Fankui Jonui iš N. S. W.

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

Adelaide

LIETUVAITE LAIMEJO GROZIO KONKURSA

Adelaidės savaitraštis *The Sunday Advertiser* buvo paskelbęs "naujųjų australių" grožio konkursą. Šalia kitų tautybių dalyvavo ir kelios lietuvaitės. Gruodžio 17 dieną jury komisija, kuriai pirmininkavo Adelaidės burmistro žmona, paskelbė, kad konkursą laimėjo lietuvaitė Gaila Mikeliūnaitė, 20 metų amžiaus. Jai įteikta skirtingi laikraščio dovana.

"LITUANIA" VYRŲ CHORO KONCERTAS.

Gruodžio 27 dieną Adelaidės lietuvių vyrų choras *Lituanija*, diriguojamas muz. V. Šinkaus, davė gražų koncertą. Be choro, programos išpildyme dalyvavo solistės A. Gučiuvienė ir G. Vasiliauskiene, o taip pat pianistė Miss Dorothy Oldham, kuri ne tik išpildė mu muzikinius dalykus, bet taip pat akompanavo solistėms.

Koncerto programoje buvo lietuvių liaudies dainos, o taip pat ir svetimųjų autorių kūriniai.

Tenka pasidžiaugti, kad choras šiek tiek pasipildęs, nors dar nėra pilno sąstato. Vyrai, kurie turite gerus balsus, junkitės į chorą ir garsinkite lietuvišką dainą Australijoje.

Choras ir solistės pagrįstai susilaukė ne tik gausių publikos aploдиментų, bet atsidėkoma daugybe gėlių bukielių visiems programos dalyviams už taip puikų koncertą.

"ATZALYNAS" VĖL SCENOJE

Gruodžio 29 dieną Australia Hall buvo pakartotas K. Binkio *Atžalynas*. Vaidino Adelaidės Lietuvių Teatro Mylėtojų Grupė, režisavo Paulius Rūtenis.

Spektaklis buvo skirtas pirmo eilės atvykusiems į sporto šventę svečiams ir sportininkams pagerbti.

Mūsų pirmaujantieji mokiniai

Antanas Stepanas, 12 metų amžiaus, Adelaide, baigė pirmuoju Dominican Sisters School (pražios mokyklą) ir, be to, dar išlaikė dvejis egzaminus steipindijai (scholarship) gauti. Hibernia scholarship ir Black Friar's scholarship.

Laimėjęs stipendiją turi teisės lankyti mokyklą tris metus nemokamai.

REDAKCIJA: Pakartotinai prašome gerb. tėvus arba globėjus duoti Redakcijai žinių apie savo pirmaujantį vaiką. Tokie paskelbimai yra ne dėl pasididžiavimo, bet turi didelę pedagoginę reikšmę, paskatindami ir kitus imtis darbo.

SOLISTAS P. RŪTENIS DAINUOS PER RADIJĄ

Sausio 9 dieną 8.30 val. vak. solistas Paulius Rūtenis dainuos per Adelaidės radio stotį 5AN lietuvių liaudies dainas.

ADELAIDĖS LIETUVIŲ NAMAMS AUKAS GALIMA SIŪSTI IR PER "AUSTRALIJSOS LIETUVIŲ"

Australijos Lietuvių redaktoriumi p. J. Glušauskiui mieliai sutikus, Adelaidės Lietuvių Sąjungos Valdyba praneša, kad asmenys, norį paremti Adelaidės lietuvių namų fondą, aukas gali įteikti ne tik per Valdybos narius bei Sąjungos įgaliotinius, bet taip pat ir per Australijos Lietuvių Pakvitavimus dėl aukų aukotojai gaus be tarpiausiai iš Adelaidės Lietuvių Sąjungos, o aukotojų pavardės, jei patys aukotojai dėl to nepareikš rezervų, bus skelbiamos spaudoje.

Adelaidės Lietuvių S-gos (Inc.) Valdyba

NAUJŲJŲ METŲ SUTIKIMO BALIUS

Gruodžio 31 dieną Adelaidės Apylinkės Valdyba suruošė Naujųjų Metų sutikimo balių. Didžiulė salė buvo užpildyta per 700 svečių. Niekam vietos nestigo.

SMULKŪS SKELBIMAI

TAUTIEČIAI!

Anglijoje leidžiamas rimtas, įdomus, gyvas savo dvasia ir turiniu dvimėnesinis žurnalas

SANTARVĖ

lankys Jūsų namus per 1956 metus tik už 1 svarą. Užsakymus prašau siųsti "SANTARVĖS" atstovui Australijoje: P. Stelmokas, 43 Amy St., Hawthorne, Brisbane, Qld.

Paiškomas **VYTAS GASPARIŲS**. Prašome rašyti šiuo adresu: Mrs. O. Kryžanuskas, 41 Windsor Ave., Enfield Ext., Adelaide, S. A.

* Įrodyk, kad esi vertas būti laisvas. Aukok lietuviškiems namams neverčiamas.

Melbourne

PRANESIMAS

Sausio 15-toji diena — Klaipėdos Krašto atvadavimo minėjimas Melbourne dėl tą dieną įvykstančio bendruomenės susirinkimo yra nukeliamas į sausio 22 dieną.

Minėjimas ruošiamas lietuvių R. K. parapijos salėje, East Melbourne, kampas Hoddle street ir Victoria parade. Pradžia 1 val. p. p.

Kviečiame visą lietuviškąją Melbourne visuomenę gausiu atsilankymu morališkai paremti lietuviškojo pajūrio reikalą ir pagerbti žuvusius už Maž. Lietuvą.

Taip pat primename, kad parapijos kioske galima gauti Vokietijoje leidžiamas M. Lietuvos lietuvių laikraštis *Keleivis*. Kaina tik vienas šilingas.

Maž. Lietuvos Bičiulių Draugija

UZGAVENIŲ BLYNŲ-KAUKIŲ BALIUS

Ivyks 1956 m. vasario 11 d. 8 val. vakaro PRAHRAN Town Hall.

Visus maloniai kviečiame kuo skaitlingiau dalyvauti su kaukėmis.

Trys geriausias kaukės bus premijuojamos. Sokių palydės p. B. Zabelos lietuviška kapela. Veiks turtingas bufetas.

Soc. Globos Moterų D-ja

ISPŪDINGA MOKYKLŲ ŠVENTĖ

Gruodžio 11 d. Melbourne savaitgalio mokyklos užbaigė mokslo metus. Tuoj po pamaldų prisirinko beveik pilna M. U. salė svečių, mokinių tėvų, mokytojų bei mokinių Centrinės, Altonos, Claytono ir Maribyrnongo savaitgalio mokyklų. Tėvų atstovas V. Civinskis atidarė metinę mokyklų šventę ir pakvietė LKF švietimo vadovą A. Krausą tarti žodį ir įteikti mokyklai baigusiems pažymėjimus. Pirmiausia švietimo Vadovas paskelbė LKF Rasiūno Kurso laimėtojus. Štai jie: Giedrė Stasiškytė (Adelaide), Algimantas Griepelis (Maribyrnong), Arminas Petkevičius (Centrinė Mokykla), Kęstutis Antanaitis (Clayton). Laimėtojai apdovanoti knygomis. Toliau švietimo Vadovas pasveikino mokinius baigusius mokslo metus, palinkėjo atostogų metu pailsėjus kitiems metais su didžiu stropumu tęsti mokslą ir išlikti gyviems savo tautai. Jis padėjo visiems mokytojams ir tėvams už didį darbą ir gražų bendradarbiavimą auklėjant ir mokant mūsų priaugančiąją kartą. Baigęs savo žodį švietimo Vadovas įteikė mokyklai baigusiams pažymėjimus. Priekį išsiriškiavusiems abiturientams visa salė šventės dalyvių atsislojo ir sugiedo ilgiausiu metų. LKF Melbourne Skyriaus pirmininkas J. Motiejūnas gražiu žodžiu pasveikino baigus mokslo metus.

Po oficialios dalies sekė mokyklų pasirodymai. Jungtinis mokyklų choras, Centrinės mokyklos vedėjo L. Vachergo vadovaujamas, padainavo gražiai 11 dainų. Protarpiais mokiniai deklamavo ir paskambino įvairių autorių kūriniais. Daugumoje programos dalyviai buvo apsirėngę tautiniais rūbais. Po mokinių pasirodymų tėvų komitetai įteikė vertingų dovanų mokytojams ir padėjo už jų darbą ir pasiaukojimą.

Antroji programos daly pasirodė suaugusieji. Vyrų oktetas, vad. P. Morkūno, tinkamai padainavo keletą dainų. Moterų kvartetas (Cypienė, Vachergienė, Baltrūnienė ir Ziedienė) nuotaikingai padainavo ir visai tinkamai pasirodė pirmą kartą. Smuikininkas A. Cerna išpildė porą įspūdingų muzikos kūrinių. Solistas D. Paluilis, akomp. R. Norvydui iš Geelongo, sultingu balsu padainavo keletą dainų, šventę užbaigė tėvų atstovas V. Civinskis padėkodamas programos dalyviams už taip kruopštų pasiruošimą ir įspūdingą išpildymą. Šventė užbaigta Tautos himnu. (v)

VASARIO 16 GIMNAZIJA

Paskutinysis Australijos Lietuvių Krašto Tarybos atstovų suvažiavimas absoliučine balsų dauguma priėmė nutarimą remti Vasario 16 Gimnaziją. Vasario 16-jį yra Lietuvos atgimimo šventė, ar nevertėtų tą dieną visas aukas skirti Lietuvos ateičiai — Lietuvos jaunimo gelbėjimui.

128 Rėmėjų Būrelis Adelaidėje

Brangūs mūsų Rėmėjai,

Sveiki sulaukę, sveiki pradėję naujus metus, nežinomus, nepermatomus, bet pilnus gerų vilčių ir tikėjimo! Tegu šie metai jūo labiau priartina mūsų grįžimo dieną, mūsų grįžimo į Tėvynę! O kol čia būsim, kol tremtyje pasiliksime, visų mūsų mintys ir širdys tesie vieningai nukreiptos į vieną didį ir patį didžiausią tikslą — veikti už Lietuvos laisvę ir jos gerovę.

Gimnazija nuoširdžiai pasiryžusi šviesti ir auklėti mūsų jaunimą, iš visų vakarų Vokietijos kraštų susirinkusių čia į lietuvišką mokslo įstaigą. Mes rūpinimės, kad Gimnazijos auklėtiniai jūo geriau pažintų savo tėvų šalį, ją mylėtų ir jai aukotųsi savo mokslu, savo patirtim ir savo širdies meile. Rūpinimės, kad mūsų jaunimas rimtai pasiruoštų į gyvenimą išvaduoti Lietuvoje, o kam lemta bus svetur likti, kad Lietuva jam išliktų šventa tėvų žemė, ir kad jis pats visada jaustųsi buvęs savo brolių tautiečių globotas, išmokslintas ir nepaliktas pasaulyje tuščiomis ran-

LIETUVIŲ SPORTO ŠVENTĖ ADELAIDĖJE

Praėjusių metų gruodžio mėn. 27 d. suvažiavus kuone iš visos Australijos lietuviškam jaunimui ir paskirsčius juos pas tautiečius, buvo pradėta mūsų jaunimo tautinė šventė — Australijos lietuvių metinė olimpijada.

Malonu pasiziūrėti į mūsų jaunosius, o ypač tada, kai išgirsti vietoj svetimoms mūsų gražiąją lietuvišką kalbą ir įsitikini, jog gražiausia kalba tai yra sava kalba. Nors ir tolimi australiški keliai, bet daugumas mūsų suvažiavo savo priemonėmis — automobiliais.

Gruodžio 27 d. Adelaidės Katalikų Katedroje Kun. Dr. P. Jatulis atlaikė pamaldas ir pasakė pritaikintą pragai pamokslą. Po pamaldų J. E. Adelaidės Arkivyskupas Dr. Beovitch pasakė gražų pamokslą, pabrėždamas svarbumą išlaikyti gimtąją kalbą ir pasidžiaugdamas mūsų jaunimu. Po pamaldų visi dalyviai nuvyko prie didžiojo australų paminklo, kame buvo uždėtas lietuviškas vainikas pagerbiant žuvusius už Australijos ir žmonijos laisvę. Čia žodį tarė Apylinkės Valdybos pirmininkas p. L. Martinkus, primindamas mūsų šeimoms Tėvynę ir jos kančias.

Pagerbus žuvusiuosius visi dalyviai susirinko į Kings Ball salę, kur mūsų Moterų Sekcija pavaišino visus dalyvius skaniais pietumis. Laikė pietų sportininkus pasveikino organizacijų atstovai, o Krašto Valdybos sveikinimą perskaitė p. Marmukonis.

Po pietų pertraukos visi šventės dalyviai bei svečiai, lydimi adelaidiškių, susirinko į mūsų choro *Lituania* koncertą, kur be choro pasirodė taip pat solistės A. Gučiuvienė ir G. Vasiliauskiene ir pianistė Miss Dorothy Oldham. Tenka pasidžiaugti, kad mūsų choras ir solistės puikiai pasirodė ir tenka joms padėkoti, kad jos mūsų svečius sutiko su daina ir mus nuteikė taip gražiai, kad nestojame tikėti lietuviška ateitimi. Reikia pripažinti, jog tai buvo tikrai lietuviška šventė, kurių mes esame taip ištroškę.

Gruodžio 28 d. visas mūsų sportuojantis jaunimas, susirinkęs į Forestville krepšinio salę, pradėjo sporto šventę, parodydamas, savo sugebėjimus. Melbourne Varpas po kietokos kovos įveikė savo priešą Sydneyjaus Kovą 42:36. Po jų sekė Adelaidės Vytis, lengvai įveikęs Canberos krepšinininkus 132:21. Toliau pasirodė ir mūsų moterys krepšinininkės. Žaidė Adelaidės vytišės prieš Melbourne varpietes. Tai buvo draugiškos rungtynės, ir vytišės nugalėjo melbournietes 29:15.

Po pietų, oficialiai atidarius rungtynes, pasirodė Geelongo Vytis prieš Melbourne Varpą. Nors iš anksto buvo žinoma, kad laimės Melbourne, tačiau kiekvienas laukė kuo mažesnio rezultato. Ir neapsiriko: geelongiečiai pralose tik 10 taškų skirtumu (37:27).

Po to sekė moterų tinklinis ir tenka pasidžiaugti, kad mūsų moterys tikrai padarė pažangą. Adelaidės vytišės įveikė Sydneyjaus kovietes 2:0. Gi Geelongo vytišiai turėjo nusileisti adelaidiškiams taip pat 2:0. Sydneyjaus Kovo vyrai po sunkokos kovos įveikė Melbourne Varpą 2:0. Po jų sekė moterų orinis, kame vytišės nugalėjo varpietes 2:1.

Po šių rungtynių nekantriai laukta pasirodant dviejų stiprių priešininkų: Mel-

komis, kaip keleivis mariose luotelėje be irko. Ir lengva bus mums darbuotis, jaučiant nuolatinę tautiečių paramą ir padaršinimą. Be tos paramos mūsų pastangos būtų bergždžios ir mūsų pasiryžimai neįvykdomi. Jūsų paramos tikimės ir toliau. Ir visada būsime Jums dėkingi.

Mūsų adresas yra toks:

Litauisches Gymnasium
(16) LAMPERTHEIM (Hessen)
Huettendorf, Schloss Rennhof, Germany.

Jei kas nori siųsti tiesiai Gimnazijai augščiau nurodytu adresu, Gimnazija visiems lygiai bus dėkinga.

Gimnazija nuoširdžiai dėkoja brangiems savo Rėmėjams ir Aukotojams už mielą visų praėjusių metų paramą ir gausias aukas. Geriausių linkėjimų visiems!

Gimnazijos Direktorius

128-to rėmėjų būrelis globotinė H. Padubrinaitė atsiuntė Kalėdų ir Naujų Metų sveikinimus, kuriuose visiems globėjams linki daug laimės ir ypatingai dėkoja už paramą.

Pažymėtina, kad H. Padubrinaitė yra labai graži ir, be to, dar labai gerai moko.

šv. Kalėdų proga 128 rėmėjų ratelio globotinei aukojo pinigais:

Po 2: Petras Naujokaitis, Jonas Cibulskis, Vincas Pipiras, Povilas Lukošius, Bronius Lukavičius, Jonas Strankauskas, Feliksas Adamonis, Stasys J., Antanas Pečiulis.

Po 1: Balys N. Vilniškis, Stasys Šiugždinis, Simas Jankantas, J. A. Šerėljai, Andrius Kriščiūnas.

Po 10 šil.: Kazys Kurlavičius, Viktoras Datkūnas, B. V., Zigmans Kalinauskas.

Viso £ 25.

Geraširdžių lietuvių auką globotinė panaudos žieminiam paltui ir batams pirkti. Jau baigiamas spausdinti Vasario 16 lietuvių gimnazijos metraštis, kuriame patalpinta 128 rėmėjų būrelis Adelaidėje nuotrauka, Tuo metu būrelis savo veikla ir įnašais iš virš 200 būrelių buvo užėmęs 3-čią vietą ir yra įrašytas Vasario 16 gimnazijos Garbės Lentoje. Gimnazijos namų fondui ratelis paaukojo virš 2.000 DM.

Buv. Adelaidės Moterų Sekcijos pirmininkė ponja Stasiškienė apdovanota Vasario 16 lietuvių gimnazijos nuolatinio rėmėjo garbės zenkleliu.

bourno Varpo ir Adelaidės Vyties. Nors kova buvo labai permaininga, bet vis dėlto Varpui teko nusileisti ir atiduoti laimėjimą Vyčiai. Vytis įveikė santykiu 65:50.

Kitos dienos ryte susitiko Adelaidės Vytis su Geelongo Vytim, kuriuos gana nesunkiai įveikė 75:39. Tenka pabrėžti, kad adelaidiškiečiai čia davė progos daugiau pasirodyti mūsų antrajam sąstatui. Sydneyjaus Kovas gana nesunkiai nugalėjo Geelongą 61:20.

Po pietų sekė stalo tenisas, kuris pražioje atrodė gana blankiai, bet einant į pabaigą išryškėjo nugalėtojai, kurie ir suteikė įdomumą. Pažymėtina, kad šioje šakoje vyrauja melbourniškiečiai ir nesunkiai laimėjo prieš pirmavusį Sydneyją. Tenka pripažinti, kad Sydneyjus turi gana jaunas jėgas, trūksta gal kiek taktikos. Padirbėjus tad galima pasiekti gerų rezultatų. Laimėtojai išėjo melbourniečiai.

Tuo pat laiku vyko ir šachmatų turnyras, kame geelongiškiečiai pasidalino lygimiu su adelaidiškiečiais. Tačiau šeiminkai atsisakė nuo skirtosios dovanos ir ją perleido geelongiškiams.

Įdomiausia buvo paskutinioji diena, kai rinkosi finalistai. Ir vis dėlto tinklinyje nugalėtojai liko adelaidiškiečiai kaip vyrai taip ir moterys. Po pietų pertraukos pasirodė ir geriausiai Australijos krepšinininkai: Melbourne Varpas ir Adelaidės Vytis. Tenka pripažinti, jog šios dvi ekipos šiuo metu yra stipriausios, ir žiūrovai tikrai turėjo progos pasigėrėti aukšto lygio žaidimu.

Prasidėjus rungtynėms melbourniečiai greitai paima iniciatyvą ir veda savo naudai. Tuo tarpu vytišiams nesiseka, juo blogiau, kad pražioje susižeidžia ranką Vyties Jaciunskis ir turi apliešti aikštę. Bet vytišiečiai ne kiek nenusimena ir eina daugiau į derinius. Pagaliau vytišiečiai išlygina rezultatą ir jį vis daugiau kelia savo naudai. Melbourniškių "galiorka" ir "skatintojai" vis daugiau nusimena ir ne tenka vilties išplėsti laimėjimą. Galutinis rungtynių rezultatas — Adelaidės Vytis tampa visos Australijos lietuvių krepšinio meisteris įveikęs galutinose rungtynėse Melbourne Varpą 78:52.

Antrą vietą laimėjo Melbourne Varpas, trečią — Sydneyjaus Kovas.

Po šių rungtynių Adelaidės Vyties S. K. Valdybos pirm. p. Marmukonis skelbia turnyro uždarymą ir išalina dovanas. Iškliausias abu himnus visi išsiskirsto ruošti Apylinkės Valdybos baliui — Naujųjų Metų sutikimui. (jk)

SPORTAS PAVERGTOJE TEVYNEJE

* Per Kišiniove vykusias "visasąjungines stalo teniso komandines pirmenybes" okup. Lietuvos stalo tenisininkai tapo visos Sov. Sąjungos čempionais. Per paskutinius susitikimus Lietuvos komanda įveikė maskviečius santykiu 11:4, o finale įveikė estus 11:6. Varžybų metu gerai pasirodė Lietuvos komandos dalyvis R. Paškevičius, nugalėjęs S. Sąjungos čempioną Franca 2:0 ir Kanepį 2:1. Balaišienė įveikė S. Sąjungos čempioną Lestal 2:0 ir Pesar 2:1. Okup. Lietuvos stalo tenisininkai gavo prizą. Kišiniove vyko taip pat "tradicinės tarprespublikinės teniso varžybos", kuriose dalyvavo Gudijos, Lietuvos ir Moldavijos tenisininkai. Lietuvos tenisininkai pasekme 10:3 įveikė gudus, o Moldavijos komandą 12:1. Kišiniove dalyvavo Lietuvos čempionas A. Anilionis, Gudijos "pirmoji raketė" G. Petrovas, Moldavijos čempionas L. Sulga ir kt. Lietuvos komanda, užėmusi pirmąją vietą, tuo būdu išsaugojo pernai jos gautą taurę.

* Baku mieste neseniai buvo Azerbaidžano ir Lietuvos lengvaatlečių susitikimas. Per varžybas Azerbaidžano sportininkai, kaip skelbiama, pagerino 7, o Lietuvos sportininkai — 3 Lietuvos "respublikinius rekordus". Du rekordus pasiekė vilnietis Ant. Mikėnas — ėjime. Jo rezultatas esąs "visasąjunginio ir tarptautinio masto rezultatas". Dviejų šimtų m. bėgime kaunietė R. Petrikaitė pagerino "respublikinį pasiekimą", nubėgusi nuotolį per 25,8 sek. Varžybose ji užėmė III-ją vietą. Susitikimą santykiu 167:129 laimėjo Azerbaidžano sportininkai.

* "LTSR futbolo čempiono vardą" iškovojo "Limos" fabriko futbolininkai, įveikę "Raudonojo Spalio" komandą rezultatu 3:0. Lietuvos stendinio šaudymo pirmenybėse "LTSR čempiono" vardą "dubletuose" iškovojo kaunietis J. Zukas, surinkęs 74 taškus, antra vieta teko L. Kulikauskui ir trečia J. Butkevičiui, abiem iš Kauno. Per šaudymo pirmenybes pratime" iš vietos" "LTSR čempiono vardą" iškovojo S. Gečasuskas, surinkęs 254 taškus iš 300 galimų. Antra vieta teko A. Narbutui, trečia — V. Adamavičiui. Iš moterų geriausiai pasirodė A. Viršutytė. Lietuvos 1955 m. šachmatų čempiono vardą laimėjęs skelbiama vilnietį rusą R. Chalmovą, kuris iš 4 sužeistų partijų surinko 3,5 taško.

Australijos Lietuvis

Pirmasis lietuvių laikraštis Australijoje

PRENUMERATA: metams £2.10. 0. pusė — £1.6. 0. Atskiro numerio kaina 1/3. Ušsienin kaina ta pati. SKELBIMAI: 10/0 už skilties colį. Nuolatiniams skelbėjams žymi nuolaidai. SMULKŪS SKELBIMAI: iki 14 žodžių 4/0. Už kiekvieną pridėtinį žodį po 2 pensus. Užsuoautos, sveikinimai ir pan. 10/0. ADRESAS: Australijos Lietuvos, 35 Cator Street, HINDMARSH, S. A. Tel. LU 5827

THE AUSTRALIAN-LITHUANIAN The Lithuanian Fortnightly in Australia Publisher: Jurgis Glušauskas Printed by National Press, 35 Cator St. Hindmarsh. Tel. LU 5827